

CERCETARI ECONOMICE

TARIFUL GENERAL

AL

DREPTURILOR DE VAMA

RAPORT ȘI DISCURSURI PARLAMENTARE

DE

ALEXANDRU G. DJUVARA

DEPUTAT AL COLEGIULUI AL II-LEA DE BRĂILA

BUCURESCI

LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL

16, STRADA DOAMNEI, 16.

1892.

CERCETARI ECONOMICE

TARIFUL GENERAL

AL

DREPTURILOR DE VAMA

RAPORT ȘI DISCURSURI PARLAMENTARE

DE

ALEXANDRU G. DJUVARA

DEPUTAT AL COLEGIULUI AL II-LEA DE BRĂILA

BUCURESCI

LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL

16, STRADA DOAMNEI, 16.

1892.

PRECUVINTARE

În mijlocul vârtejului de lupte care a coprins țera întregă, grija cercetărilor economice și *tariful general al drepturilor de vamă*, aă încetat de a mai preocupa sferile dirigente ale statului român.

Urmările tarifului vamal sunt mai ales puțin luate în sémă, de și aceste urmări vor fi hotărîtore pentru menirea acestei țeri.

Viitorul ne va dovedi daca ómenii cari țin cârma statului vor putea obține, de la națiunile cu cari avem relațiuni economice, un regim echitabil pentru produsele nóstre;

Viitorul ne va arăta daca ei vor sci să capete în schimbul tariful nostru — cum este firesc și drept — între altele, tariful *minimal* întocmit de Camerele Republicei franceze și mai ales tratamentul avantajos pe care Austria îl acordă celor-lalte țeri și pe care nu voesce să-l dea României.

Totul ne face deocamdată să credem că, din nenorocire pentru noi, guvernul nu va sci să obțină nimic

Situațiunea economică a țerei va deveni din ce în ce mai rea.

În loc ca guvernul să urmărească de aproape problema traiului nostru, consemnând tot ceea ce se petrece; ținând seamă de observațiunile pe cari experiența le provacă, consultând oameni speciali pentru a înregistra și clasa fenomenele, organizând cu putere Camerele noastre de comerț, ținându-le, pe de-o parte, în curent de evenimentele economice, iar pe de altă parte cerând părerile lor și mai ales, punându-le în raport unele cu altele și provocând la nevoie congrese ale delegaților lor — în loc de acestea, guvernul consideră misiunea lui ca sfârșită îndată ce a smuls Camerei votul unui tarif și părăsesce comerțul și industria română în prada, nu numai a greșelilor ce ne-apărat se strecură în orice lucrare atât de anevoioasă, dar mai ales în prada speculațiunii din afară, ce tinde a ne copleși fără a ne da nici un beneficiu în schimb.

Pe când, înăuntrul fruntariilor noastre, mai toate activitățile sunt îndreptate spre cercul luptelor sterpe de ambițiunii personale, în afară de fruntarii se petrece o prefacere economică fără precedent în istorie: Marile puteri — nu numai ale Europei ci ale lumii întregi — se pregătesc și se grupază între ele pentru războiul economic viitor.

Stringerea, mai ales, la o laltă a puterilor centrale cari au constituit între ele o uniune vamală (zollverein) formidabilă este un eveniment care pentru noi are o importanță capitală: de la direcțiunea ce vom sci să dăm puterilor noastre economice atârnă astăzi, nu numai prosperitatea viitoare a României, dar poate însăși existența ei.

În împrejurări atât de însemnate, am socotit că ar fi, nu fără folos, ca să extrag, din debaterile Adunării deputaților, atât raportul ce am prezentat Camerei cu pri-

vire la tariful general, cât și cuvântările mai de căpetenie ce am rostit cu acel privilegiu.

A împărtăși domnilor Alegători ai colegiului al II-lea din Brăila, lucrările mele parlamentare, a fost de altminteri în tot-d'a-una pentru mine o datorie de onoare, de la care nu m'am abătut.

Inchinându-le și de astă dată lucrările coprinse în paginile ce urmază, abia le pot da o slabă dovadă de devotamentul și de recunoștința mea.

Alexandru G. Djuvara.

*Ales al colegiului II-lea de Brăila în trei
legislaturi.*

DISCURS

ASUPRA

LUARII IN CONSIDERAȚIE A PROIECTULUI DE TARIF

(*Ședința Adunării Deputaților de la 15 Iunie 1891*)

Domnilor Deputați,

Ați asistat cu toții la controversele economice ce s'au desfășurat în această incintă, la ciocnirile de păreri cari s'au ivit; ați auzit dezvoltarea celor două teorii protivnice, liberul schimb și protecțiunea, și de sigur ați putut observa, ca și mine, deosebirea însemnată dintre teoria susținută de fie-care d. orator și chipul cum d-sa înțelegea să o aplice. În adevăr, de și la începutul cuvintărei se le mai fie-care domn orator avea aerul că n'are să pótă nici odată să ajungă la o învoire, la o apropiere cu predecesorul său, de fapt, la sfirșitul cuvintării se le formula aprópe aceleași conclusiuni. Era firesc ca să fie ast-fel.

Dacă, într'adevăr, din punctul de vedere al doctrinei póte să fie o depártare însemnată între vederile expuse de onorabili d-ni Fleva și Iancovescu sau d-nii Paladi și Ressu, din punctul de vedere al aplicațiunii, despártirea e mai mică, fiind-eă cestiunile de tarif sunt cestiuni de fixare de cifre, ele nu sunt cestiuni nici de teorie pură, nici de doctrină economică.

Cestiunea de tarif este, d-lor, o cestiune de politică economică, și cine ȳice politică, ȳice artă.

Lucrare analitică prin excelență, căci ea descompune traiul întreg al unui popor în elementele séle cele mai simple și vine de aședă în fața fie-cărui element o cifră, tariful trebuie să fie fixat prin mijlocirea metodei analitice aplicată organismului unei societăți, prin înțelegerea pe cât mai întrégă a nevoilor unui popor, adică a puterilor séle productive și a relațiunilor séle cu cele-l'alte națiuni.

Două sunt dar elementele de cari trebuie să se țină sémă: I) starea interióră a țerei căriea tariful trebuie să se aplice; II) starea relațiunilor internaționale ale aceleii țeri.

Cu privire la România o simplă aruncătură de ochi și un examen, fie chiar restrîns, al stărei séle generale ne va îndruma negreșit către conclusiunile ce tariful pe care 'l desbateți coprinde, conclusiuni admise atât de comisiunile însărcinate cu elaborarea 'acestui tarif, cât și de comitetul delegaților la ale cărui lucrări s'a asociat și onor. guvern.

Cari sunt, d-lor, marile categorii de forțe productive ale acestei țeri?

Avem întâiū agricultura, vechia și constanta ocupațiune a poporului nostru, agricultura prin ajutorul căreia am trăit până acum, căci nu este element de producțiune care să asocieze mai multă energie muncel omului și să-i aducă la început cel puțin mai mult folos.

Ei bine, agricultura acum este într'o stare de tranșiie, într'un moment de criză; ea are nevoie de multă cercetare din partea acelora ce 'și-aū luat gréua sarcină de a dirige destinele acestei țeri.

Agricultura noastră a ajuns, într'adevăr, de abia să împlinescă ciclul dezvoltării sale extensive; a coprins aproape întreaga porțiune de pământ cultivabil din țară, și i-se impune, în momentele de față, problema îngrijitor al schimbării metodelor sale pentru ca să aplice pământului ostent modul cel nou de cultură intensivă. Și când d. Paladi dicea: ne-am aflat în stare agricolă rămâne să trecem în stadiul al doilea al unei națiuni cu producțiune manufacturieră, D. Paladi făcea, 'mi pare, o mică confuziune. Nu trece o națiune de la o îndeletnicire exclusivă la altă ocupațiune iarăși exclusivă; o națiune trece, poate în același timp, poate mai întâi, la profacerea producțiunii sale principale din trecut și la începerea unui soi nou de producțiune. Cum că agricultura noastră are astăzi însemnate, vitale trebuințe, acesta, sper, nimeni nu o va contesta, și eu susțin că de aceste nevoi ale agriculturii noi trebuie să ținem seamă, nu numai atunci când vin în desbatere proiecte speciale cu privire la munca câmpului, dar și atunci când lucrăm un tărț în care se pune în cestiune întreaga economie a țării și prin care statul impune sacrificii pentru încurajarea mai ales a unei ramuri de producțiune.

Nu am nevoie să vă amintesc toate trebuințele pe cari țeranul român le simte pentru ca în adevăr să devină o temelie puternică și neclintită a Statului nostru, temelie pe care să se potoa ridica idealul mareț ce dorim patriei noastre.

La aceste trebuințe noi a trebuit să ne gândim și să măsurăm sacrificiul ce facem pentru industrie, știind câte sacrificii se impun țării pentru îmbunătățirea sôr-

teii plugarilor ei și câte îmbunătățiri se aduc în cele l'alte țeri agriculturii.

Lângă agricultură aveți meseriile, meseriile noastre aprópe primitive și cari sunt și ele în stare de transițiune și de suferință.

Meseriașul român înlocuia într'adevăr până mai de ună-dî fabrica, când el s'a găsit la un moment dat în fața concurenței fabricelor și a vedut sdruncinată, aprópe nimicită, pozițiunea lui din trecut. Avem dar și aci o categorie de producători de cari trebuie să ținem socotélă, o clasă întrégă a poporului nostru care are nevoie de sprijinul, de ajutorul nostru, pentru ca să strébată epoca atât de grea a prezentului. Sciú că progresul nu se póte ține pe loc; meseriile nu pot să trăescă mult timp față cu fabricele, dacă sunt puse numai pe un picior de concurență a produselor de fabrici. De aceea noi trebuie să ne gândim la o nouă educațiune, la o repede ridicare a lor.

Starea de transiție de la felul actual de meserii cari luptă în condițiuni atât de grele cu industriile de fabrică, la meseriile moderne cari au într'insele o parte însemnată de artă, e fórte durerosă pentru meseriașul român. Priviți, d-lor, nicăeri în lume fabricele nu au distrust meseriile produselor similare. Pretutindenii fabricele, în ceia-ce privesce încălțăminte, confecțiunile și atâtea altele, n'au putut să desființeze meseriașul cismar sau croitor.

Pentru ce? Pentru-că alături cu consumatorul acela care merge să caute numai articolul util și estin, care să-l mulțumescă numai din punctul de vedere al duratei și mai ales al prețului, veți vedea și consumatorul mai delicat care caută în fabricate finitul, alesul, fasonul,

acela care, prin urmare, are tot-d'a-una nevoie de o comandă executată în mod special.

Meseria a devenit dar aproape o artă, ea are nevoie de o puternică educațiune pentru ca să pótă să satisfacă cercul restrîns al consumatorilor mai bogați, restul populațiunii mergînd după util.

Produțiunea înr'adevăr trebuie să fie potrivită timpului; industria primesce și ea caracteristica acestui sfîrșit de véc; ea este industria unei democrații. Ca pentru tóte clasele sociale, acéstă atmosferă nouă este incomodă meseriașului român; trebuie însă ca el să se obicînuiască cu dînsa și pentru acésta trebuie să-l ajutăm, să-l sprijinim, să-i dăm instrucțiunea profesională de care are atáta nevoie și de care este cu desêvêșire lipsit.

Am indicat situațiunea agriculturêi și acea a meseriilor, să cercetăm acum industria. Industrii fôrte dezvoltate în țera nóstră se scie de toți că n'aũ existat în trecut. Dar iarăși de la acest adevăr istoric până la afirmațiunea onor. d. Carp, care spunea că la 1876 nu exista absolut de loc industria în țeră, este o însemnată depărtare. Ca să rêspond acestei afirmațiunii a d lui Carp, nu am nevoie să fac o înregistrare mai mult sau mai puțin completă a industriilor ce exista atunci; acésta ne-ar duce prea departe; 'mă va fi destul să amintesc ceea ce țicea însuși d. Carp la 1876. Când se vorbea, spre pildă, de industria morăritului, de fabricațiunea făinei la noi în țeră, d-sa țicea :

«Ați vorbit de făină și ați țis: vedeți făina ungară intră liberă la noi și este mai eftină de cât a nóstră. Chiar așa să fie, unde este rêul?

«Vindem grânelor scump și mîncăm făina eftin. Și

cât pentru mori nu mă interesez de sórta lor, din cauză că nu 'și-aũ dat ostenéla ca să producă eftin ca cei din străinétate. Voesc să producă marfă rea și scumpă și să fie protegiată. Eĩ bine, nu avem acest drept.»

Când onor. d. Carp ȃicea aceste cuvinte la 1876, d-sa recunoscea spre pildă că existaũ mori în țéră, numai cât susținea că de vreme ce morile din România nu produc tot atât de eftin ca cele din străinétate, nu trebuie să se țină sémă de ele. Dacă am urma, d-lor, acéstă doctrină și astăđi, nu am mai protege nici o industrie din țéră, fiind-că nu este nici una, dar absolut nici una care să póta să producă atât de bine și de eftin ca similarele din străinétate. De altmintrelĩ, înțelegeți prea bine că dacă industriile nóstre ar putea lupta pe picior de egalitate cu cele străine, nici nu ar mai fi vorbă de protecțiune pentru ele.

Același lucru s-ar putea ȃice pentru alte industrii, ca și pentru mori, același lucru se póte ȃice mai ales pentru tóte meseriile nóstre, cari, o repet, aũ fost lovite prin convențiunea de la 1876.

Acestea sunt, d-lor, elémentele situațiunei nóstre economice; acestea trebuesc dar să fie elementele unei discuțiunii cu privire la aședarea taxelor unui tarif.

De o parte agricultura, de altă parte meseriile și industriile cari în adevér aũ început să iea o desvoltare îmbucurátore la noi, fiind cercetate cu îngrijire, cu băgare de sémă, de la sine se înțelege că nu putea comisiunea de elaborare a acestuĩ tarif să nu țină socotélă de situațiunea în care se găsesce fie-care din marile nóstre ramuri de producțiune.

Nu ne-ar fi fost permis să nu ȃinem sémă de agricultură, isvor însemnat de indestulare pentru poporul

nostru, și să ne ocupăm exclusiv numai de producțiunea manufacturieră de care vorbia d. Paladi.

Și când vă voi arăta mai târziu care e suma de sacrificii ce țera o va face pentru protegierea industriei noastre naționale, veți vedea foarte lesne că nu putem face mai mult fără ca să sleim cu desăvârșire mijlocele deja atât de restrânse de cari dispune Statul nostru pentru ca să ajute propășirea agriculturii și punerea meseriilor noastre în pozițiune ca să trăiască și în viitor.

Care e acum, după ce am cercetat starea interioară a țerei, starea internațională din punctul de vedere al relațiilor de schimb?

D-lor, se scie că producțiunea unei țeri — în afară de îndestularea consumațiunei interne — servă prin schimb la procurarea unor produse pe cari acea țară nu le poate da. Ei bine, noi suntem mai ales o țară agricolă, nu putem să nu ne gândim la asigurarea de bușeurilor de cari avem nevoie pentru ca să scurgem producțiunea noastră de cereale.

Avem dar nevoie de un tarif care apărând producțiunea industrială pe care o avem, să permită totuși schimbul ródelor agriculturii noastre cu produsele industriale sau proprii altor clime pe cari nu le putem face la noi. De altminteri, în materie de schimb ar fi cu neputință să cauți vre-o țară care să primască producțiunea țerei tele și care să nu-ți dea nici un produs al ei, o țară care să-ți cumpere neîncetat și să nu-ți vîndă nimic.

Tótă lumea scie că un curent puternic de protecțiune circulă ađi dintr'o parte la cea-l'altă parte a lumii.

Acéstă protecțiune, pe care nu mă tem să o nu-

mesc exagerată, dă nascere la plângeri cari iaŭ un caracter din ce în ce mai impunător, mai violent.

Cum că această protecțiune este exagerată și cum că a început încă de pe acum o reacțiune puternică în potriva acestui curent, nu o spun eu, d-lor; v'o mărturisesc desbaterile din toate parlamentele și criticele acerbe ce se aduc de o parte insemnată a presei depretutindenî.

În parlamentul Germaniei membri autorisați, adresându-se partizanilor fără rezervă al sistemului protector, le dicea:

«Taxele d-vóstră asupra grânelor, regimul d-vóstră protecționist, sunt cauzele cari, creând miseria în această țară, atât în oraș cât și la câmp, au aruncat în același timp către socialism masele agricole și masele uvriere.» Iar ministrul de resbel, pentru ca să 'și asigure votul reprezentanților germani cu privilegiul legei sub-oficerilor, dicea; «Ceea-ce ne trebuie nu sunt sub-oficeri pregătiți pentru resbelul cu străinii; pe aceștia 'i vom găsi în tot-d'a-una; ceea-ce ne trebuie sunt sub-oficerii pregătiți pentru resbelul civil.»

Și d. Lockroy, care amintea aceste cuvinte în camera francesă, adăoga: cea din urmă temă de manevre a armatei germane «nu a fost o operațiune pe câmpie, ci reluarea unui oraș împotriva uvrierilor resculați.»

Dacă v'am amintit, d-lor, aceste cuvinte a fost pentru ca să vă atrag băgarea de sémă și să vă arăt cât de periculósă póte să fie această doctrină a protecționismului când s'ar depăși o margine normală, când s'ar ajunge să se provóce în corpul națiunei sbuciumări în traiu, suferințe cari ar apesa prea mult asupra claselor de jos.

Să fie óre acum adevărat, cum a dis onor. d. Fleva, că acest proiect de tarif nu este de cât o mască sub

care se ascunde doctrina liberului schimb, fie că această doctrină a pornit și a fost sprijinită de mine sau de un alt d. membru din comisiune? Sau din potrivă, acest tarif este un proiect serios care nu voesce numai să arunce pulbere în ochii industriașilor prin desvëlirea unor făgăduințe exagerate, dar cari nu s'ar putea îndeplini mult timp, un proiect care asigură în adevăr o protecțiune cu minte, fără a lăsa industria la adăpost de orî-ce fel de concurență, să adórmă și să primejduiască viitorul ei ?

Alcătuitorii acestui tarif au gândit că ar comite o greșelă neiertată dacă ar asigura capitaliștilor o rentă exagerată a banilor lor, închiđënd cu un cerc de fer întregul schimb; cei ce au făcut acest tarif au socotit că nu pot nădăjdui uă pozițiune internațională în care să dăm noi totul și să nu primim nimic; acesta nimeni, nici chiar d-vóstră, d-le Fleva, nu o veți putea nici odată obține. (Aplause).

D-lor, ce face tariful actual pentru protecțiunea industriei nóstre? Este destul să ne aruncăm ochii asupra tablei comparative, pe care am dat'o în raport, pentru ca să vedem de îndată ce sacrificii se impun țerei printr'acest tarif. Dintr'un an într'altul s'au ridicat taxele asupra articolelor cari erau în tariful de la 1886, pentru un import de 21.251.157 lei, iar sporul asupra articolelor convenționale din regimul nostru vamal trecut privesce un import de 206.127.983 lei. Dacă voiți acum să scitiți cât anume va plăti mai mult consumatorul după proiectul de tarif și cu taxele admise de comisiune, nu aveți de cât să cercetați tabloul ce am aici și în care sunt calculate pentru fiecare articol sumele ce s'ar cuveni fiscului dacă importațiunea ar fi aceeași ca în 1889 și dacă taxele vamale

ar fi acelea din proiect. Veți vedea că după noul tarif vamal Statul ar trebui să aibă un venit de 36.455.074, adică față cu produsul vămilor în 1889, care a fost de 23.092.990, un spor de 13.363.084 lei.

Noul tarif impune dar țerei un sacrificiū *care se ridică la aproape 13¹/₂* milioane lei.

Apoi dacă s'ar presenta înaintea d-vastră un guvern cu cinci, șese proiecte de lege pentru înființarea a cinci șese noi imposite ca taxa de 5 la sută asupra lefeii funcționarilor, sau ca monopolul chibriturilor, ce ați dice?

Sunt sigur că v'ați ridica îndată să protestați în contra unei asemenea îngreunări de sarcină. Și sunt sigur că cei d'întâiu cari ar protesta, fiind bine înțeles în minoritate, ar fi onor. d-nii Fleva și Paladi.

Apoi când vi-se presintă aceste sporuri prin mijlocul unui tarif de vamă, pe motiv numai că taxele vamale se percep mai pe nesimțite de la consumator, încorporându-se în prețul obiectului de consumațiune ce cumpără, de ce nu protestați?

Credeți oare că taxele de consumațiune sunt mai drepte de cât cele-alte? Și tocmai d-văstre, democrați, cari ne învinuiați că în tarif săracii plătesc mai mult de cât bogații, tocmai d-văstre cereți să întindem protecțiunea mai departe și să ridicăm taxele cât mai mult!

Voiți însă să știți pentru ce populațiunea mai puțin avută va plăti mai mult de cât bogații prin acest tarif; motivul este foarte simplu: pentru că industria începe de la cea ce este mai ușor și merge către cea ce este mai greu; cu alte cuvinte, pentru că industria noastră va fabrica mai întâiu în mare parte obiectele trebuincioase claselor mai de jos. Noi am despărțit articolele tarifului în două mari categorii: articole ce protegiăm pentru ca să

se facă la noi și articole cu taxe fiscale; taxe sumptuare noi nu am admis, și bine am făcut de nu le-am admis.

D-lor, atât comisiunile cât și comitetul delegaților au creșut că acest sacrificiū de $13\frac{1}{2}$ milioane este suficient; rămâne să judece onor. Camera dacă cugetarea noastră a fost bună sau rea.

Mi-se va obiecta însă că această sumă de 13.362.084 nu va reveni în întregul ei fiscului. Negreșit; fiind-că mai întâiu în materie de tarife două și cu două nu fac tot-d'a-una patru, fac câte o-dată numai trei, fiind-că se pôte ca, urcând taxele într'un mod exagerat, consumațiunea să scadă și produsul fiscului să fie mai mic. Căci dacă consumațiunea este un element care se pôte supune la un impozit prin mijlocirea unui tarif, consumațiunea nu este un element indefinit imposabil.

De altă parte, dacă noi punem taxe ridicate asupra unor articole, nu o facem pentru ca să ajutăm fiscul, ci din petrivă dorim ca acele articole să nu mai aibă de cât o importațiune minimă sau nulă. Taxa dar ridicată pôte să nu vină fiscului, dar consumatorul tot o plătesce, atât numai că o plătesce industriașului în loc să o plătescă fiscului, și acesta este tocmai favórea, protecțiunea pe care un tarif o dă unei industrii pentru ca să pótă lupta cu concurența străină.

D-lor, este un sistem facil și, din nenorocire, este un sistem cam adoptat de unii din ómenii noștri políticosi, ori de câte ori vine un proiect de lege venit ca să îndestuleze, într'o óre-care măsură, o suferință, este un sistem, dic, facil de a alerga după popularitate nefiind nici o-dată mulțumit și declarând în tot-d'a-una că nu se face un sacrificiū destul de însemnat pentru nevoile poporului.

Acéstă nemulțumire față cu indestularea unei nevoi se repetă cu tóte cheltueele care incumbă Statului. Cu chipul acesta unii aũ aerul că nu fac nimic pentru țeră, pe când alți aũ aerul că vor să sacrifice neîntrecut mai mult pentru binele public, dar că sunt împedicați de cei d'întâiu.

Ei bine, eũ protestez în contra acestei demagogii; sacrificiul pe care Statul 'l face și pe care, prin urmare, îl impune națiunii, sau unei părți din națiune, își are și el limitele séle. Numai atunci, onor. d-ni Fleva și Paladi, când veți indica în același timp miđlócele de a se indestula acele nevoi, și când pe lângă acésta veți dovedi că ajutați o suferință publică fără a provoca alte suferințe și mai mari, numai atunci puteți să veniți să diceți, fie guvernului, fie unei comisii care a lucrat un proiect: dați mai mult de cât ați dat. (Aplause).

Ei bine, cu privilegiul acestui tarif, când ați cerut să se dea mai mult de cât s'a dat, ați omis să spuneți de unde să se ia prisosul pe care 'l reclamați.

Nu póte Statul să dea un singur ban unui om fără ca să ia acest ban de la cine-va și acesta de la care se ia banul este omul care l'a muncit și l'a agonisit, omul de care nici o dată nu se vorbesce, omul pe care d-vóstră 'l uitați. (Aplause).

Atunci când acest sacrificiũ al națiunii este îngrădit într'o limită bine chibzuită, atunci când acest sacrificiũ însemnéză numai că generațiunea actuală se supune de bună voe la un spor de cheltuială pentru ca să asigure bunul traiũ al generațiunilor viitoare, noi îl încuviințăm și îl votăm din tótă inima. Dar când d-vóstră voiți să restrângeți, să apesați o producțiune sigură a țerei pentru ca să creați o altă producțiune artificială care să ia locul pro-

ducțiunei normale, noi nu vă încuviințăm sfatul și nu vi-l primim. (Aplause).

Se impunea dar, d-lor, aceloră cari erau însărcinați să elaboreze noul proiect de tarif, o mare prudență: o cercetare amănunțită asupra industriilor aceloră cari sunt naturale și posibile la noi, și se impunea în același timp o mare severitate pentru întreprinderile aventurose și îndrăsnețe unde cine-va nu 'și pune capitalul de cât când este asigurat, nu numai că se găsește la adăpost de ori-ce pagubă, dar și este sigur de a realiza câștig nemeritat. Acastă sarcină a fost grea pentru noi. Alcătuitorul noului tarif s'a găsit într'adevăr în fața tarifului de la 1886, care era un tarif de resbel, și în același timp în fața tarifului convențional care 'și avea origina în convențiunea de la 1876, care prevedea taxe atât de scădute.

Ast-fel taxele propuse în proiectul pe care d-vóstră l' desbateți au părut firesce prea urcate consumatorului obicînuit cu tariful convențional și prea scădute industriașului căruia tariful din 1886 a dat atâtea speranțe ce nu putéu, ce nu trebuiaă să se realizeze.

Cari sunt acum argumentele pe cari d. Fleva le presintă pentru a combate noul tarif? d-sa a đis mai întâi că raportul nu este complet, că nu luminează îndestul Camera, că nu arată elementele lucrărei de cât în trecét, că raportul nu vorbește nici de memoriile prezentate de camerile de comerčiu, nici de petițiunile industriașilor ce reclamă ocrotire.

Óre așa să stea lucrurile în realitate? Óre nu v'am spus, în raportul ce v'am prezentat, că tóte datele, tóte sciințele staă la dispozițiunea d-vóstră, că dosarele sunt depuse la biuroș și că ori ce domn deputat le póte con-

sulta? Intreb, onor. d. Fleva 'și-a aruncat ochii asupra lor, citit'a ver'i-o pagină din aceste lucrări, consultat'a ver'i-o plângere, examinat'a ver'i-un memoriu? Vedeți, d-lor, onor. d. Fleva tace! Eū fac apel la d. deputat Protopopescu-Tache și la d. deputat Ullea să vă spună d-lor dacă n'au făcut un extras complet de pe acele dosare, dacă nu au alcătuit o întrégă lucrare care, nădăjduesc, va produce ródele séle când se va discuta proiectul pe articole. Nu aveți dar dreptul, onor. d-le Fleva, să vă plângeți de raport. Și când vorbiți de date statistice și de tablouri comparative, ar trebui cel puțin să'mi mulțumiți că v'am dat importul pe 1889 și 1890, import care pentru acest din urmă an nu este încă publicat, și pe care eū nu l'am putut avea de cât cu bine-voitórea mijlocire a înalților funcționari de la ministerul de finance, căroră țin să le exprim mulțumirile mele de la tribuna Adunării chiar.

V'ați plâns, onor. d-le Fleva, că nu v'am dat un tablou comparativ pentru ca să puteți avea la îndemână pe lângă importul din 1889 și 1890, trecut în clasarea protecțiunii articolelor din tarif ce stă coprinsă în raportul meu; că nu v'am dat și taxele tarifului de rășboiū din 1886 și pe acelea ale regimului nostru convențional!

Dar nu aveți de cât să vă aruncați privirile asupra proiectului de tarif care se află în mânilor d-vóstră, ca să vedeți că atât taxele tarifului general, cât și taxele convenționale sunt tóte trecute și le aveți la îndemână pentru ca să faceți studiile într'adevăr economice și comparative cari lipsesc din discursul ce ați bine-voit să pronunțați. Invinuirea a fost dar cu totul gratuită și când 'mi-ați spus că n'am presintat destule tabele, de

sigur nu mă puteţi face să o regret, fiind-că cu puţinele date statistice ce v'am dat şi cu un singur tabel şi tot v'aţi găsit încurcat de cifre şi v'aţi pus în poziţiunea omului acela care are în faţa lui un mecanism necunoscut al cărui secret nu'l pătrunde încă bine: se uită, se întorce împrejurul său şi nu poate să-î găsească rostul, de şi acest rost este în sine foarte simplu. N'aţi fost pătrunşi de mecanismul acestui tarif, şi de aceea aţi judecat raportul cu severitate. Dacă v'aţi fi dat ostenea să studiaţi mai întâiu tariful şi să'l citaţi în urmă o singură dată, sunt convins că nu'mi făceaţi atâtea invinuirî.

Dar să lăsăm această cestiune de ordine mai mult personală şi să examinăm cestiunea cu privire la tarif chiar.

D-vóstră m'aţi întrebat pentru ce am afirmat că tariful de la 1886 a fost o armă de rebel? Şi aţi crezut că sunteţi abil cercetând pentru ce raportorul do astădî, care era în Cameră la 1886, n'a luat cuvîntul ca să critice acel tarif care era o armă de rebel?

Dar tocmai pentru că era o armă de rebel, onor. d-le Fleva, n'am luat cuvîntul să critic tariful şi m'am mărginit numai să nu'l votez.

Un tarif armă de rebel nu are nevoie să fie bine cumpănit şi cu minte; menirea lui este să lovască repede şi puternic, şi din punctul acesta de privire puţină incoherenţă în tarif nu putea strica.

Ei bine, pentru obţinerea acestei desechilibrări în tarif, nu aveam nevoie să intervin, majoritatea de la 1886 era de ajuns!

Cum că tariful de la 1886 a fost o armă de rebel, acesta ne-ar mărturisi-o, sunt sigur. dacă ar mai fi încă

în viață, bărbatul de stat care a inspirat acest tarif. El a mers — și fac pentru acésta apel la toți câți erau în Camere — din secție în secție, dicând: Votați acest tarif, nu e un tarif pentru timpuri normale, nu cereți de la dînsul de cât ceea ce trebuie să dea; este un tarif de apărare a intereselor noastre cari astăzi sunt nesocotite, sunt călcate. Ast-lel s'a votat tariful de la 1886.

D. N. Fleva: Protestez. Eū am votat tariful și nu mi s'a vorbit despre acésta.

D. A. Djuvara: Atunci ați contribuit fără voia d-vóstră la o bună operă, d-le Fleva; atât și nimic mai mult.

Voiți să vă daū o dovadă însă mai sigură pentru d-vóstră că tariful de la 1886 a fost o armă de rebel? Acéstă dovadă o găsiți în faptul că guvernul departe de a dice că tariful este autonom și că este decis a-l aplica la toți, a deschis negociațiunii cu imperiul austro-ungar în anul 1886 chiar. Faptul că n'ați ajuns la rezultat nu'mi ajunge, căci rămâne negreșit ca noi să judecăm și să hotărâm dacă nu ați încheiat convențiunea pentru că nu ați putut să obțineți concesiunile pe cari fórte patriotic și fórte românesce le cereați, sau pentru că buna-voință de a avea o convențiune vă lipsea. Când dar d-vóstră faceți un tarif așa numit autonom și mergeți în urmă de tratați încheierea de convențiune, nu aveți dreptul să spuneți țerei că ați făcut acest tarif cu gândul ca el să fie aplicabil tuturor statelor, fără deosebire. (Aplause.)

Două întrebări ne punea onor. d. Fleva, două întrebări cari, fie dis în trecét, se cam exclud, sau dacă nu se exclud, sunt coprinse una în ceal'altă. D-sa ne întreba: Sunteți pentru tariful convențional sau pentru

tariful autonom? Pronunțați-vă. Și apoi: sunteți protecționiști sau nu? Pronunțați-vă?

D-lor, 'mă pare rău că prietenul meu, d. Fleva, nu a voit să observe că regimul convențional sau regimul autonom, din punctul de vedere al doctrinei, al protecționismului și liberului schimb, nu semnifică nimic, dar absolut nimic.

Sistemul convențional este o formă după cum este iarăși o formă și sistemul autonom; fondul, cugetarea economică care caracterisază un sistem economic residă în alcătuirea, în fixarea taxelor unui tarif.

Un tarif convențional poate să fie mai protecționist de cât ori-ce tarif autonom, după cum un tarif autonom poate fi mai liber-schimbist de cât ori-ce convențiune. Prin urmare, răspunsul la aceste întrebări este simplu. Vă răspund împreună cu d. Carp: ce v'ar folosi declarația guvernului că este pentru regimul autonom? Ceea ce puteți cere de la guvern și de la ori-ce om politic care se ocupă cu cestiunile economice ar fi alt-ceva, ar fi să vă spună: care este direcțiunea economică ce voesce se imprime acestei țări? Din ce parte crede guvernul că țera noastră are nevoie să se apere? Cară sunt relațiunile economice ce trebuiesc sporite și încuragiate și cară sunt acelea cară nu trebuiesc sporite și încuragiate? Care e măsura de protecțiune ce trebuie să se dea industriei noastre naționale și care este măsura adoptată pentru fixarea taxelor fiscale ce privesc articolele de consumațiune? Atât puteți cere și de la guvern și de la noi, atât și nimic mai mult. Răspunsul la unele din aceste întrebări vi s'a dat complet și desăvârșit prin cifrele coprinse în proiectul tarifului de vamă care este supus dezbaterii și votului d-vostre; răspunsul privitor

În deosebire la politica economică internațională nădăjduesc să-l avem mai târziu, atunci când vom discuta proiectul de lege care prevede punerea în aplicațiune a tarifului pe care îl studiam.

Ați spus, d-le Fleva, că tabloul clasificării protecțiilor acordate industriilor, tablou ce l'am așezat în raportul înfățișat onor. Adunării, nu este exact din punctul de vedere al spiritului protecțiunii, nu al liberului schimb; m'ați învinuit că am trecut într'însul ca protegiate mai multe categorii de cât trebuia, cuprinzând și pe aceia cu taxele de 11—20 la sută, pe cari le consider, într'adevăr, ca taxe protectoare.

Eu, ne spunea d. Fleva, că taxele de la 11—20 la sută sunt taxe pur fiscale. Apoi atunci, afirmațiune pentru afirmațiune, nu ved pentru ce afirmațiunea d-văstră ar fi primită și a noastră nu. Dar dacă d-văstră nu aduceți de cât o simplă afirmațiune, noi aducem în același timp o afirmațiune și un argument.

Vă desfid să arătați în totă legislațiunea noastră financiară un singur impozit care la principalul său să se ridice până la 20 sută. Fac apel la toți acei cari s'au ocupat cu cestiuni financiare, fac apel la d. fost ministru Germani să spună dacă avem vre-un asemenea impozit.

Și dacă noi nu avem nici un impozit care să se ridice la 20 la sută, pentru ce voiți d-văstră ca să consider o taxă vamală de 20 la sută ca simplă taxă fiscală? Nu este oare mai firesc ca să fac să se începă taxele protectoare de la 10 la sută, de la punctul unde se oprește cuantumul impozitului nostru, și să ridic aceste taxe până ea 50 la sută și mai în sus? Eu sunt dar în spiritul adevărat al unei legislațiuni financiare,

și d-vóstră sunteți numai în domeniul fantesiei pure, unde nu mai sunt nici principii, nici taxe.

Aduceți ca argument mai principal — adesea argumentele ad hominem sunt mai la îndemână și mai facile de cât argumentele de fapt — aduceți ca argument pentru combaterea tarifului invitațiunea ce făceți în discursul d-vóstră d-lui ministru de finance, să vîndă moșiile și să facă d-sa industrie cu tariful protector ce a prezentat! Apoi noi tocmai am voit ca acest tarif să nu permită ómenilor să-și vîndă moșiile pentru ca să se apuce de industrie, sperând profituri mai însemnate; cum am regreta, spre pildă, ca d-nii advocați să-și părăsescă clienții lor și să se facă fabricanți. Nu am voit să asigurăm acestora beneficii ilegiteime, nefiresci. Am voit ca numai acei cari au aptitudinî să-și desfășóre activitatea lor în direcțiunea bogată a muncii industriale, lăsându-i de altminteri să cugete că în industrie, ca în tóte ocupațiunile omenesci, sunt primejdiî posibile și pierderi ce se pot ivi.

Tot d. Fleva a fost, înî pare, acela care, cercetând întréga categorie a articolelor protegiate, a căutat să dea ca dovadă cum că într'adevăr taxele nu sunt protectóre faptul că au fost importațiuni însemnate pentru aceste articole. D. Fleva a șis: acesta ne-o dovedesce însași d. raportor, căci d-sa în fața fie-cărui articol aședă o cifră de importațiune colosală.

Apoi, onor. d. Fleva, dacă deschideați tariful, ați fi vëđut că aceste importațiuni la noi nu s'au făcut sub imperiul taxelor prevëđute de noi, nici a taxelor tarifului de la 1886, ci în marea majoritate sub imperiul taxelor convenționale. Prin urmare, și din acest punct de vedere ați fost nedrept.

D. Fleva însă voesce să ne dovedescă că sunt și anomalii în acest tarif; d-sa ne dice: vedeți, d-vós'ră reclamați în contra alcătuitoilor tarifului din 1886, fiindcă au stabilit taxe ridicate asupra materiilor prime, cum de exemplu, asupra torturilor de bumbac; apoi d-vóstră acum la 1891 nu ați făcut tot așa? Nu ați pus taxe ridicate asupra pielăriei care servă de materie primă la cismari?

Vă atrag numai atențiunea, d-le Fleva, că este o mare deosebire; firele de bumbac nu se produc la noi, pe când pentru pielărie avem tăbăcarii noștri pe cari trebuie să-i protegiăm și în numele cărora d-vóstră ați vorbit câte-va minute mai în urmă chiar.

D. N. Fleva: Eū am criticat taxa pusă pe obiectele confecționate din bumbac.

D. Djuvara, raportor: D-vóstră nu v'ați mărginit însă la o critică a tarifului, ci ați făcut și istorie; v'ați ocupat și de regimul nostru economic din trecut. Ați dis, d-le Fleva, că la 1886 era firesc lucru să se facă tariful care s'a făcut, fiindcă atunci noi avem încă în vigóre convențiunile ce resultaū din regimul de la 1876.

Sciți, d-lor, că eū sunt departe de a fi un admirator al convențiunei de la 1876, adevărul este însă adevăr. Ei bine, faptul nu stă ast-fel, fiindcă convențiunile cari s'aū incheiat de la 1876 încóce, trebuie s'o spunem cu părere de rău că nu aū obținut nici măcar aceea ce obținuse convențiunea din 1876, adică scutirea cerealelor nóstre. (Aplause).

Prin urmare, afirmațiunea d-vóstră cum că convențiunile ce aū urmat anului 1876 aū fost făcute tot așa ca la 1876, nu este în acord cu realitatea faptelor.

Ați spus apoi că eram nevoiți să mergem cu acel

regim convențional până la anul 1891, fiind-că până atunci durau convențiunile ce am fost obligați să încheiăm în urma celei de la 1876.

Ați făcut din acésta o cestiune de partid, eú voiú cerceta însá faptele numai din punctul de vedere istoric ; vé întreb dar : era forțat regimul convențional până la 1891 ? pentru ce d-vóstrá care ați succedat guvernului și convențiunei de la 1876, siliți să încheiați convențiunii pentru ca să nu lásați un monopol monarchiei austro-ungare, ați încheiat până la 28 Iunie 1891 ?

Nu vedeți că ați tăiat ast-fel țerei posibilitatea încă pentru 5 ani de ași recuceri independența sa economică ? (Aplause).

(D. Iepurescu întrerupe ȃicând că aú fost obligați la acésta prin convențiunea de la 1876.)

D-lor, acésta întrerupere nu are absolut nici o valóre, căci convențiunea cu Austro-Ungaria expira la 1886 și puteți, încheiând cele-alte convențiunii tot până la 1886, să scutiți țerei cincí ani din regimul convențional pe care l'ați atacat atât. D-vóstrá însá după ce într'adevér ați încheiat o convențiune cu Rusia până la 21 Octombree 1886, când a fost vorba de convențiunea cu Germania, ați încheiat'ó până la 28 Iunie 1891. Pentru ce ? Iată o întebare la care nu veți putea nici o dată să răspundeți.

Un singur lucru ați putea să obiectați, că ratificațiunile acestei convențiunii — și observ în trecét că nu prea aveți aerul de a cunosce acésta împrejurare — că ratificațiunile convențiunei cu Germania aú fost întârđiate până la Iulie 1881. Vé întreb însá, de ce acésta întârđiere ? Și vé mai întreb pentru ce termenul prelungit ast-fel, de fapt, până la 1891 ?

Iată întrebări la cari nu veți putea iarăși răspunde.

Am căutat, d-lor deputați, să răspund cât am putut mai repede atacurilor ce s'au adus proiectului de tarif și raportului ce am prezentat; știu că timpul Camerei este acum mai prețios de cât ori când; nu pot însă să las nesemnalate cuvintele ce onor. d. Carp, delegat al uneia din secțiunile d-văstră, a găsit cu cale să-mi adreseze cu privire la partea ce a numit istorică din raportul meu. Nu am, cred, nevoie, d-lor, să afirm că nu am avut intențiunea să reinviez nici un soi de polemică de partid, sau să învinuesc vre-un om de Stat.

Când am vorbit de convențiunea de la 1876, de chipul cum s'au desfășurat mai târziu consecințele ei firești și urmările neașteptate ale aplicațiunei acestei convențiuni, eu nu am voit de cât să caut obârșia unui curent economic actual și să indic dreptat deosebitele fase prin cari a trecut politica noastră economică mai 'nainte de a ajunge la starea ei actuală. Nu am crezut un singur minut că ómenii noștri politici se vor putea crede atinși de acest lucru, nu am crezut că ei vor pune vanitatea lor d'a nu fi greșit nici o dată, d'asupra ambițiunei lor d'a face în tot-d'a-una mai bine. Dacă am vorbit de convențiunea de la 1876 a fost numai dintr'un punct de privire istoric și pentru ca să trag óre-cari învățăminte, pentru că din istorie numai învățăminte trebuiesc trase, iar nu argumente de polemică și de partid.

Dintr'un asemenea punct de privire dar, și ca cesțiune de istorie, convențiunea de la 1876 aparține tuturor și raportul d-văstră vorbind de d'nsa nu numai a usat de un drept firesc al său, dar 'și-a împlinit și o datorie a sa.

Asupra părței din raport privitoare la convențiunea

de la 1876 'și-au făcut observațiunile d-lor, atât d. Carp, cât și d. Iancovescu.

Sunt dator să mărturisesc că d. Iancovescu, de și vorbind ca om de partid, s'a mărginit numai întru a apêra economia convențiunei de la 1876; ca om de partid era dreptul, era pôte datoria d-lui Iancovescu să facă acêsta.

Cât pentru d. Carp, d-sa s'a mărginit să vë céră împrejurări ușurătore, și nu mă îndoesc că d-vóstră toți ați putut observa că atunci când d. Carp compara epoca încheiărei convențiunei de la 1876 cu epoca aceea când boerii români atîrnau în perete rînd pe rînd portretul Țarului și pe acela al Sultanului, d-sa este mai sever pentru 1876 de cât am fost eũ.

D. Carp nu s'a mărginit aci. D-sa s'a folosit de acêstă împrejurare pentru ca să facă óre-carî declarațiuni de o importanță ce negreșit nu a putut scăpa nimênunî, ađi mai ales când discutăm un regim economic pentru viitor.

D-sa a đis : dacã s'a oprit exportul nostru de vite în trecut, vina nu este a monarhieĩ austro-ungare, ci a Anglieĩ, fiind-cã ea a luat întãiu acêstã mësura și pe urmã, neavênd ce să facã, a luat'o și Austro-Ungaria.

Eĩ, bine, în potriva acestuĩ mod de a face și a interpreta istoria eũ protestez și când d. Carp a voit să lase să se înțelégã aci că comitetul delegaților ar fi avut asupra acestuĩ punct alte vederĩ de cât acelea ale raportoruluĩ d-vóstrã, eũ sunt dator să mărturisesc că acêstã cestiune nici nu s'a discutat în comitetul delegaților și, prin urmare, comitetul delegaților n'a avut să se pronunțe asupra eĩ; fiind-cã însã d. Carp a găsit

de cuviință să ridice cestiunea, eu fac apel la d-nii delegați prezenți — sunt patru, adică majoritatea — mă adresez nominal la fie-care din d-lor și-i rog să protesteze în contra cuvintelor mele dacă d-lor încuviințază chipul cum convențiunea de la 1876 a fost aplicată de vecinii noștri.

D-lor, aplicațiunea convențiunei austro-ungare a fost desastroasă pentru noi, lovind în interesele cele mai vitale ale țerei; și eu când mă rostesc cu energie împotriva acestei aplicațiuni, sunt sigur că am cu mine nu numai majoritatea acestei Adunări, dar aproape totalitatea țerei românci.

Ce? Nu-și aduce aminte d. Carp de exportul de rimători al neguțătorului Dinu Mocanu, care după ce a ajuns la Steinbruck a vădut că i-se declară vitele bolnave; guvernul român a trebuit să trimită o comisiune de veterinari, vă citez nume, au fost d-nii doctori Lăcusteanu și Persu, au constatat oficial că vitele nu sunt bolnave, au sfârșit până și Ungurii prin a recunoscă că vitele nu erau bolnave; când s'a făcut însă acesta era prea târziu, negustorul român era ruinat.

Să nu perdem, d-lor, din vedere acest lucru, să nu uităm trecutul, să ne amintim că este un obicei al vecinilor unguri—din cauza rivalității de producțiune dintre România și Ungaria—rivalitate pe care vecinii noștri nu o admit; este, ȳic, un obicei al Ungurilor de a decreta de la Pesta bóla de vite. Și daca voiți să vă pătrundeți și mai bine de acest adevăr și de prigonirea aproape sistematică a României din punctul de privire economic, amintiți-vă că îndată ce Serbia a ajuns cu noi la un contract în privința sărei, îndată Un-

guriî aû găsit că s'aû bolnăvit rîmătorîi din Serbia și 'î-aû oprit la graniță.

Trebue să ne amintim, d-lor, acest trecut cînd vorbim de relațiunile năstre economice cu monarhia vecină, și cînd aspirăm la o emancipare economică mai deplină nu trebue să uităm robia economică din trecut.

De altminterî, de la d. Carp voiû face apel la unul din prietenîi d-séle politici, la d. Laurian.

Iată ce ne țicea d-sa în acéstă incintă chiar :

«Priviți orașele unde atâtea plage ne rod și unde suntem pe țî ce trece grósnic loviți de robirea străină. Și cînd țic robirea străină v'ași face atenți numai la un fenomen: luați și examinați îmbrăcămîntea d-văstră și spuneți dacă aveți în vestmintele d-văstră ceva produs românesc. Toți suntem înfășurați în produse străine, și 'mî-e témă ca nu cum-va mâine să se transforme și ceea-ce este sub hainele năstre... Dar fiind-că este vorba de ideal, eû voiû spune că idealul nostru este de a face din România Statul cel mai preponderant din Orient, Statul fără de care să nu se pôte țice nimic la Dunăre, *Statul care să jăce în Orient rolul la care vrea să aducă pe Ungaria ministrul Kalay.*»

Ei bine, d-lor, cînd vedem atăta patriotism, cînd vedem că o energie atăt de intensă se deslășură la vecinîi noștri pentru apărarea intereselor lor naționale și economice, cred că este de datoria năstră ca să ne ridicăm și noi cât de sus, să simțim inimele năstre bătînd cu putere cînd este vorba de apărarea intereselor năstre naționale și economice.

Pentru atingerea idealului nostru național, eû cred că este de datoria năstră nu numai de a spori forțele productive ale țereî, dar mai ales de a le apăra de con-

curența vrăjmășească ce ar fi îndreptată în contra lor, ori de unde și ori-când. (Aplause prelungite).

Acestea sunt d-lor, explicațiunile pe cari m'am cređut dator să le dau cu privire la tariful supus desbaterilor d-vóstră; când va veni discuțiunea pe articole și când cu acea ocasiune se vor presenta observațiuni pentru fie-care articol în parte, voiú căuta să dau tóte lámuririle ce mi-se vor cere; iar mai târziú, cu privilegiul proiectului de lege care prevede aplicațiunea tarifului ce desbatem, voiú încerca să precisez mai mult încă noua politică economică pe care România trebuie să o inaugureze. (Aplause prelungite.)

DISCURS

ASUPRA

INDUSTRIEI LEMNELOR ȘI ÎN CONTRA MONOPOLULUI FABRICEI GÖTZ

(*Ședința Adunării Deputaților de la 19 Iunie 1891*)

Domnilor Deputați,

Acastă Cameră încă de la începutul discuțiunii asupra tarifului, a adoptat un principiu care să o călăuzescă în fixarea taxelor privitoare la fie-care articol. Am hotărât cu toți să dăm o protecțiune moderată pentru toate industriile și produsele române care nu pot să reziste unei concurențe cu totul deschise pentru ca ast-fel puterile economice ale acestei țări să sporască temeinic, să prindă rădăcină și să trăiască o viață din ce în ce mai prosperă.

Ei bine, d-lor, dacă este o producțiune românească cu totul națională, cu totul împlintată în pământul țerei, apoi este de sigur exploatarea pădurilor seculare ale solului nostru. Fac dar un apel călduros la d-vastră și vă rog să aplicați mai cu osebite acestei producțiunii pricipiul salutar, pricipiul cu minte ce ați adoptat încă de la început.

Și atunci când la articole mult mai puțin însemnate, când la produse ca zahărul și ca cimentul, care va veni în desbaterea d-vastră imediat, d-vastră ați trecut cu desăvârșire peste interesele imediate și generale ale consumatorilor, cu totă cantitatea minimă a producțiunii

naționale, când ați fixat pentru aceste produse taxe ridicate în interesul oblăduirei industriei noastre născânde, nu mă îndoiesc că aci unde este vorba de o apărare necesară a industriei lemnului noastre, veți fi dreptți și bine inspirați.

Când veți lua în băgare de seamă că este vorba aci de un monopol exclusiv dat numai pentru o singură fabrică străină, ¹⁾ care face concurență celorlalte fabrici românești, nu cred că d-văstră veți esita, nu cred că veți precupeți protecțiunea care trebuie acordată dezvoltării generale a acestei industrii a lemnului în țară la noi. (Aplause).

D-lor, discuțiunea s'a cam rătăcit, și acum în momentul din urmă, când onor. d. I. Lahovari s'a raliat la amendamentul d-lui Iarca, care este privitor la art. 359, și atunci când în numele său propriu d. Ion Lahovari a înfățișat amendamentul ce privește art. 364. Aceste amendamente nu au absolut nici un raport cu art. 358, unde este vorba de trunchiuri de brad.

D. Iarca: Eu n'am vorbit de art. 358.

D. Al. Djuvara: Tocmai fiind-că n'ați vorbit de art. 358 atrag atențiunea că în această Cameră aproape nici un glas nu s'a rădicat ca să sprijine scăderea taxelor privitoare la acest articol de la 4 la 2.

Sunt dator, d-lor, în această privință să vă dau explicațiuni, să spun cum a venit acest proiect de tarife cu taxa de 2 înaintea d-văstre, fiind-că am auzit pe d. Schileru și alții judecând cu multă severitate comitetul delegaților, care a scoborit taxa de la 4 la 2.

Eu, d-lor, am fost contra acestei scoboriri și chiar guvernul s'a raliat la menținerea acestei taxe la 4; dar

¹⁾ Este vorba de fabrica de lemne Goetz.

întâmplându-se ca în acea zi să lipsescă câțiva din membrii comitetului delegaților, numai în urma propunerii d-lui Carp s'a putut scobori această taxă de la 4 la 2. (Înreruperi din partea d-lui C. Bobeica).

D-le Bobeica, ași fi dorit ca d. Carp să aibă un mandatar mai autorizat de cât d-vastră, care să se înscrie, să ia cuvîntul și să susțină ideea d-lui Carp, iar nu numai să înrerurpă. Dacă d-vastră voiți să sprijiniți propunerea d-lui Carp, vă rog să vă înscriși și să vorbiți, și eu iaș angagiamentul să vă răspund și să vă combat.

Orî cum, 'mî pare rău că d. Carp n'a venit la desbaterile acestui articol ca să susțină ideia d-séle.

O. voce: Este bolnav.

D. Al. Djuvára: Aud dîcîndu-se că este bolnav; 'mî pare fôrte rău că d. Carp este bolnav, și 'î doresc o repede însănătoșire; cu privire însă la taxa asupra lemnelor, după pornirea pe care o vîd în Cameră, mi-se pare că are să se bolnăvescă rău propunerea de scădere a d-lui Carp. (Ilaritate).

D-lor, mă voiș mărgini să răspund fôrte scurt la art. 364 și 359, privitoare la dóge și la lemnul de construcțiune.

Dacă onor. d. I. Lahovari voesce să facă aci o despicare de articol și să lase la o parte bușiile și dógele, bine, mă voiș ralia și eu opiniunii d-séle; dacă însă d-sa ar fi ispitit să aplice amendamentul d-séle la întreg articolul 364, 'î atrag atențiunea că aci se coprind tóte lucrările ordinare de lemn, cari mai înainte de 1886 năpădeú din Austria, rădicând ast-fel mijlócele de traiú populațiunei ce se îndeletnicea cu această meserie la munte.

Acum, d-lor, să venim la art. 358, la trunchiurile

de brad. Să nu țineți socotélă, vă rog, de atacul rêu-
tăcios ce d. Iarca a adresat d-lui Schileru; să'i dați
exacta lui valóre. D. Iarca a dis: «Vedeți un țeran care
apără pădurile boeresci.» Apoi de păduri boeresci este
vorba aci? Mai întâiü trebuie să sciți, d-le Iarca, că
viața nóstră socială a primit o schimbare desêvêșită;
nu mai póte fi vorba de boeri, de nobili, plebei și țeranî,
pentru că sunt fórte mulți din foștiü țeranî cari aü luat
pădurile pe cari le avêü boerii mai înainte; nu mai
póte fi vorba în Țera Românescă de cât de ómenî cari
aü păduri și de ómenî cari n'aü păduri, toți de o po-
trivă, de altminteri, toți Români. (Aplause). Și cuvîn-
tarea d-lui Schileru, departe de a'mi displace, imi place
mult, căci este o dovadă mai mult despre solidaritatea
care există între muncitorî și capitaliști; și 'mi pare
rêü că d-vóstră, d-le Iarca, v'ați rădicat contra acestei
solidarități, când ați vêđut că un țeran vorbesce pentru
munca lui și apără proprietarul de păduri, fiind-că munca
lui este legată cu capitalul. Când d. Schileru face acésta,
d-sa este în adevêrul economic, iar d-vóstră, d-le Iarca,
sunteți în erezia economică. (Aplause).

Cum stă cestiunea trunchiurilor de brad? D-lor, dacă
pentru fabricarea hârtiei ați avea d-vóstră o singură
fabrică, și acéstă fabrică ar fi într'o pozițiune cu totul
excepțională față cu materia primă a fabricațiunii ei,
cu pasta de hârtie, ast-fel în cât acéstă materie primă,
acéstă pastă să nu póta veni pe altă cale de cât pe
un drum flotabil, pe care numai acéstă fabrică favori-
zată să 'l póta avea, și dacă ați avea în același timp
alte fabrice cari ar produce în țeră și materia primă
și pasta pentru fabricarea hârtiei, ați îndrăsni d-vóstră
să votați o scădere de taxe asupra acestei materii prime,

omorînd ast-fel tôte fabricele în beneficiul unei singure fabrice privilegiate? Se vorbesce de monopolul herestraelor, fără să se țină sémă că ele sunt împrăștiate în tôte părțile muntóse ale țerei, și se vorbesce ast-fel fără nici un înțeles. Nu se póte đice că există monopol când sunt 20 saũ 30 herestrae; monopol este numai acolo unde numai unul singur profită de dispozițiunile unei legi.

Ei bine, din scăderea taxei asupra trunchiurilor de brad numai o fabrică profită. (Aplause). D-lor pentru ce ar exista un asemenea monopol? La noi, cum a observat fórté bine d. I. Lahovari, pădurile nu sunt puse în pozițiune de a fi exploatate cu aceleași mijlóce cu cari sunt exploatate pădurile țerei de unde ne vin trunchiurile de brad. În adevěr, acolo mijlócele de transport sunt cu totul altele, prețul muncii este mai jos de cât la noi; prin urmare, concurența este imposibilă, capitalul este și el mai eftin. siguranța afacerilor și stabilitatea întreprinderilor mai mare, și cum a đis fórté bine d. Butculescu, la noi se exploatéază numai pólele pădurilor de munte, iar esențele de vírfuri sunt inaccesibile, nu se pot exploata. Va să đică, când d-vóstră ați admite taxa de 2 lei, ați lăsa exploatarea pădurilor nóstre cu totul în părăsire, ați face ca produsul lor să nu fie în putința de a concura cu trunchiul de brad cari vin din străinătate.

D-lor, o ciudată coincidență mă face să insist asupra neajunsurilor ce o singură întreprindere străină cauzéază la atâtea întreprinderi românesci. Nu este numai un monopol pentru o singură fabrică, este și un monopol pentru o singură țéră, căci nu ne vin trunchiul de

brad de cât numai dintr'un singur loc, dintr'o singură țără care este în resbel vamal cu noi! (Aplause).

Ni s'a vorbit de import și export, ni s'a ȃis că noi avem un mare avantajü să lăsăm să intre aceste esențe la noi, pentru că avem un mare folos, să încuragiăm exportul lemnelor nstre. Este însă destul să vedeți statistica lemnelor ca să vă convingeți că acest așa numit argument nu este argument serios.

Pe când vedeți că totalul trunchiurilor de brad se rădică la import la suma de 263.790 lei valóre, și importul lemnelor deja formate în țără la cifra de 1.004.394 lei, apoi exportul nostru nu se rădică iar decât la cifra de 1.840.568 lei.

Luați acum cifra de la trunchiul de brad și transformați-o în valóre statistică potrivit prețului lemnului fabricat, și veți vedea că importul nostru este aprópe tot așa de mare ca exportul; prin urmare, noi pe piețele nstre lăsăm să intre lemn străin care concurează herstraele nstre și dăm avantajii unei singure fabrice care exportă pe comptul său și pentru câștigul său (Aplause).

În realitate, nu este țera care exportă și care câștigă, ci o singură fabrică exportă și câștigă; în contra acestui monopol mă simt dator să mă ridic din tte puterile mele. (Aplause).

D-lor, în ce situațiune se găsesc herstraele nstre?

Vă rog să țineți smă că cea mai mare parte din aceste herstrae sunt stabilite de curînd, abia a sfîrșit de a 'și imobilisa capitalul, a 'și face aședarea, și d-vstră voiți să le suprimați acum, de a doua ȃi, când nu numai că nu 'și-a amortisat capitalul, dar nici nu aș ajuns să vadă cel d'întăiu dividend ?

Sunt ómenī carī s'au duc în creerī muntīlor, unde trāia miserabil o populațiune care nu posedă nici o palmă de pământ cultivabil, care nu are nici un mijloc de traiu, care nu are nici o altă îndeletnicire de cât exploatarea pădurilor, și acolo și-au băgat capitalurile lor, au dat de muncă întregēi populațiunii.

Vē întreb dar: ași voi d-vóstră, pentru ca să beneficieze o singură fabrică care concurează tóte herēstraele nóstre, ca noi să tăiam acest mijloc de traiu la tótă acea populațiune de prin muntī? (Aplause).

Noi nu voim să facem acea populațiune muritóre de fóme; noi nu voim ca ea să se retragă de acolo la câmp; noi voim ca ea să stea acolo ca o sentinelă a potecelor de sub piscurī, sentinelă care să veghizie și să apere elementul românesc, sentinelă care să ne călěuzescă prin cărările muntīlor atunci când am avea nevoie să ne apărăm din partea aceea, ca și din orī-ce altă parte ar fi. (Aplause).

În afară de considerațiunile ce privesc herēstraele românesce de la munte și populațiunea țărănescă de acolo s'a vorbit și de pădurile ce sunt proprietatea Statului. Sciți fórte bine, și d. Albu a spus'o, dacā ei 'și deosibesc produsul bradului de produsul celor-l'alte felurī de lemn ce se exploatează din pădurile Statului, găsesc o sumă mult mai mică de bani aferentă la produsul numai al bradului chiar.

Acesta este un argument de fapt care nu răspunde nici de cum cestiunei ce se discută, ci privesce numai regimul sub care se găsesc astăzi pădurile nóstre. S'a cerut guvernului să amelioreze chipul cum se exploatează pădurile; nici eu nu mă opun la acēsta, din po-trivă; voiū răspunde însă d-lui I. Lahovari că nu este

vorba aci de regimul silvic; legile le puteţi schimba, puteţi face ast-fel în cât să nu se devasteze pădurile. Aveţi însă datoria, atunci când vă ocupaţi ca să îngrădiţi prin legi exploatarea pădurilor, când voiţi să le împedicaţi de a se exploata rău, aveţi, ăic, datoria să le daţi posibilitatea de a se exploata bine. Iar nu, pe de o parte, să recurgeţi la un regim silvic care să nu le lase să se exploateze de cât în condiţiuni bune, şi pe de altă parte să le tăiaţi orî-ce posibilitate de a fi exploatare; acesta ar fi un non sens, d-lor; am aci un tabloû al preşurilor cu carî s'aû vîndut de către Stat tunchiurile de brad din deosebite localităţi, din Neamţu, Sucéva, Prahova, Bacău, etc.; din acest tabloû reese că mişlocia cu care s'a vîndut este de 4 lei şi 50 trunchiul.

Eî bine, d-lor, vă daţi socotéla ce represintă acéstă sumă de 4 lei şi 50 banî? Pune o sută de anî ca să crească un trunchiû de acea mărimé; iar cei 4 lei şi jumétate sunt renta pămêntului pe 100 anî! Va trebui încă 100 anî să mai aştepte proprietarul pădurei — negreşit urmaşii lui — pentru ca să mai pôta încă tăia asemenea trunchiuri.

Aţi voi d-vóstră să refuzaţi pădurilor ţereî, proprietarilor români, fie eî boerî, ţeranî saû democraţi, acest beneficiû natural al pămêntului lor, aţi voi să lâsaţi pădurile lor să putredéscă, să se topéscă neexploatate, pentru a favorisa venitul pămênturilor de aiurea? (Aplause). Eû sunt sigur, d-lor, că nu; sunt convins că veţi vota taxa de 4 pe care v'o propun, în loc de 2.

Dar, d-lor, eû nu mă mulţumesc numaî cu acéstă ridicare a taxei, ridicare care de altmîntrelî s'a admis şi de d. ministru de finance; nu mă mulţumesc, şi 'mî iaû

permisiunea să-l fac atent pe d. ministru nu numai asupra taxei tarifului, dar și asupra aplicării acestui tarif. Să bine-voiască d-sa să facă să înceteze sistemul scandalos de a se știrbi tariful, cum s'a făcut prin interpretarea *legei pentru protegierea industriei naționale*. (Aplause).

În adevăr, o discuțiune tot atât de inversunată ca astăzi a avut loc în Camera acésta în 1886, când Adunarea de atunci a fixat o taxă foarte ridicată la trunchiurile de brad. Ce s'a întâmplat însă? S'a întâmplat că la un moment dat s'a pus mâna pe legea de protecțiune a industriei naționale și s'a ținut: în virtutea articolului cutare, care scutesce de taxă vamală materiile prime *întru cât acele materii nu s'ar găsi în cantitate îndestulătoare aici în țără*, în virtutea acestui articol, fabrica Goetz este învoită să aducă lemne brute din străinătate.

Voci: Trebuie să înceteze o-dată scandalul acesta (Aplause).

D. Al. Djuvara: Noi, d-lor, protestăm în potriva acestui mod de a se ocoli legea, și rugăm pe d. ministru de finance să fie atent pentru aplicarea integrală a acestui tarif. (Aplause) ¹⁾.

¹⁾ Camera a adoptat taxa de 4 lei la metru cub, în loc de 2 lei, votând amendamentul propus de d-nii: Djuvara, Oroveanu, K. Cesianu, M. Tzoni, I. Iancovescu, G. Ștefănescu, I. Pencovic, E. Mavrocordat, G. Vlădescu.

DISCURS

ASUPRA

APLICĂRII TARIFULUI VAMAL ÎN RELĂȚIUNILE INTERNAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

ȘI ÎN SPECIAL

ÎN RELĂȚIUNILE NOASTRE COMERCIALE CU AUSTRO-UNGARIA

(Ședința Adunării Deputaților de la 20 Iunie 1891)

D. A. Djuvara : D-lor deputați, cestiunea tarifului este acum terminată, tariful este votat și găsesc aproape de prisos să adaog cum că împărtășesc cu totul, în liniile ei generale, în marile ei direcțiuni, această lucrare la care m'am asociat. Nu am de cât un singur regret, acela că nu am putut aduce pentru desevêșirea acestei lucrări mai multă muncă și lumină de cât acelea pe cari le-am dat; am făcut tot ce am putut; am făcut dar tot ceea ce eram dator să fac.

D-lor, fixarea tarifului este însă o cestiune pură economică, nu din punctul de vedere al datoriei, ci din punctul de vedere al intereselor practice; elaborarea unui tarif este o cestiune care pune în discuțiune și pregătesce un instrument de propășire economică, lăsând însă în piciore problemul aplicărei aceluï tarif.

În urma fixărei taxelor din tarif rămâne să scim ce are să se facă cu acest tarif, cum are să se aplice. Din acest punct de privire, vă rog să nu vă mirați dacă raportorul d-vostre de adinea-orî are să vă propună acum un amendament; să nu vă mirați, fiind-că cestiunea

acésta nu am discutat'o nici în comisiune, nici în comitetul delegaţilor; acéstă cestiune asupra căreia am spus, cu toate acestea, d-lui ministru de finance conclusiunile mele, s'a păstrat întregă, pentru ca adunarea să o hotărască în urma unei discuţiuni care trebuia să aibă loc.

D-lor, s'a făcut un tarif; acest tarif, elaborat bine după părerea noastră, mai puţin bine sau rău după părerea altora, aplică cu prudenţă dar cu statornicie principiul protecţiunei industriei naţionale. Daţi-mi voe să enunţ câte-va din necesităţile aplicaţiunii lui.

Cea d'întâiu condiţiune pentru ca să se pótă protegia industria naţională este ca să se dea tarifului *stabilitate*. Este cu neputinţă să cereţi de la industriaşi să-şi imobilizeze capitalurile lor în întreprinderi cari sunt suse, după cuvîntul atât de colorat al d-lui Bals, «fluctuaţiunei majorităţilor schimbătore;» este cu neputinţă să lăsaţi acest tarif pe de o parte la dispoziţiunea, la capriciul Camerilor şi guvernului, iar pe de altă parte să-l indicaţi solicitărilor, asaltului industriaşilor, cari nu vor lipsi să facă Corpurilor legiuitoare neîncetate cereri de sporire.

Dacă aţi hotări ast-fel, dacă aţi lăsa tariful vecinic schimbător, aţi transforma un instrument de propăşire economică într'un instrument de propagandă şi de apăsare politică; în locul independenţei industriaşului aţi proclama aservirea lui desăvârşită, iar dintr'un roiū de muncitori aţi face o turmă de clienţi.

Acéstă cestiune de stabilitate privesce ea numai pe industriaşi? Nu, ea atinge întregul comerciū al ţerei.

Este cu neputinţă, într'adevăr, unei întreprinderi comerciale, ca şi unei fabrici, să trateze cu un client până

ce nu are asigurarea unui imperiū hotărât de lege pentru epoca scadenței operațiunei ce a tratat. Creditul, acest nerv al negoțului modern, fără de care nici o operațiune de schimb nu se mai face acum, creditul nu pôte trăi fără siguranță, și siguranță în operațiunile comerciale nu pôte să fie acolo unde condițiunile de schimb se pot modifica în fie-care zi, acolo unde legile sunt indicate de mai 'nainte unei permanente modificări.

Fabricantul, industriașul, aū nevoe să scie că la scadență vor găsi față cu comerciantul aceleași condițiuni, iar negustorul are nevoe să scie că la o viitoare cumpărare de marfă va găsi pe fabricant supus aceleiași legi.

Importanța, necesitatea stabilităței unui tarif, nu se pôte dar discuta.

Ca să admitem însă acéstă stabilitate ce ați alcătuit, putem noi dice ca onor d. Balș, că nu este alt sistem de cât acela al încheiărei de convențiuni?

Să fie ore adevărat că o țără, păstrându'și cu desevârșire independența ei economică, păstrându'și tariful ei neștirbit, este condamnată prin acésta chiar să nu mai aibă relațiuni statornice și precise cu cele-l'alte țări?

Invederat că nu, și pentru dovedirea greșelei unei asemenea propozițiuni nu ași avea de cât să fac apel de la d. Balș la d. Al. Lahovari, care ne-a spus lămurit că tariful se pôte păstra autonom, și în același timp pot trăi și relațiunile nóstre economice. Cum se pôte dar rezolva acéstă cestiune de stabilitate? Prin o lege? Ea nu se pôte rezolva printr'o lege a țerei nóstre, printr'o hotărîre unilaterală care ar stabili spre pildă că acest tarif va rămâne neschimbat timp de 5 sau 10 ani. In-tr'adevăr, nu există în țără la noi legi neschimbătore

În afară de Constituțiune, nu avem legi ordinare cari să nu fie supuse modificărei Corpurilor legiuitoare. Când d-vastră, majoritatea, din propria d-vastră inițiativă sau în urma unei propunerii a guvernului, ați lua hotărîrea să păstrați acest tarif neatins 10 ani, nu ați face în realitate nimic, dacă nu o călcare a Constituțiunii, care vă opresce de a lega inițiativa și dreptul întreg de a legifera al viitoarelor Adunări și al Camerei aceștia chiar.

Mă întreb dar, nu este oare nici un mijloc de a da stabilitate acestui tarif? Eu cred, d-lor, că da, și mijlocul pe care îl cred aplicabil este cuprins în amendamentul ce voi avea onoare să propun la art. 2 al proiectului de lege.

Până să ajungem însă la cuprinsul acestui amendament să-mi dați voce, cercetând însuși proiectul prezentat de guvern, să arăt consecințele sistemului economic ce ni se propune, sistem care va schimba dintr-o dată în alta relațiunile noastre cu diferitele state cu cari avem relațiuni de comerț.

Ce dice art. 2? Acest articol ne spune că:

«Guvernul este autorizat a aplica suprataxa sau regimul prohibițiunii pentru tot sau parte din mărfurile originare sau naturalizate ale țerilor cari *aplică sau ar aplica suprataxe sau regimul prohibițiunii* mărfurilor române.»

Cu alte cuvinte, proiectul de lege ne cere să dăm guvernului dreptul să aplice suprataxe atunci când el nu va obține de la cele-alte țeri de cât tariful lor general.

Acest lucru, d-lor, nu se poate contesta, și vă mărturisesc că, de și văd oare-cari semne de protestare pe banca ministerială, nu pot admite nici o tăgăduială; aci

este scris negru pe alb: «acelor țări cari ar aplica suprataxe sau regimul prohibițiunii mărfurilor române.»

D. Al. Lahovari: Nu pôte fi alt-fel.

D. A. Djuvara: Mă voiü folosi, d-lor, de mărturisirea onor. d. Al. Lahovari pentru ca să nu insist mai mult, și voiü pune acum guvernului douë întrebări: mai întâiü, ce este tariful nostru? Al doilea, ce sunt tarifele în schimbul căroră noi acordăm tariful ce am votat?

Tariful nostru *este un tarif minimal*; nu numai pentru că nici o taxă din el nu se pôte știrbi fără a pune în primejdie situațiunea economică a producătorilor români, dar mai ales pentru că am declarat cu toții că nu-l vom mai coborî și că, prin urmare, acest tarif va rămâne cel mai scăđut tarif pe care țera noastră își propune să-l aibă. Mă întorc dar către domnul ministru de finance și-l întreb: este acesta sau nu un tarif minimal? Camera consimte să'l mai scadă în ceva? Insist și rog pe d. ministru să 'mi răspundă: 'i-ar fi d-séle cu putință să scadă acest tarif? Ar îndrăsui să o facă? Nu. Prin urmare, acest tarif, cel mai scăđut pe care 'l avem, este un tarif de favóre, este un tarif minimal pe care noi 'l vom acorda celor-alte țări.

Am arătat, d-lor deputați, ce dăm noi; a venit momentul să ne întrebăm ce ni se făgăduesce, ce ni se va da.

Ce obținem noi, după proiectul d-vóstră de lege, de la cele-l-alte țări? Obținem și noi regimul cel mai scăđut, tariful minimal pe care acele țări il au, sau nu ni se dă în schimb de cât tariful lor maximal?

Ei bine, noi nu obținem de cât tariful maximal. În adevër, când d-vóstră ați mers cu gândul numai la regimul economic al Franciei, d-vóstră ați perdut din

vedere saũ aũi tãcut regimul celor mãi multe state din Europa. Aceste state aũ un òntreit regim economic : ele aũ un tarif general, un regim convenũional, bine ònãeles, sub acest tarif, ŝi pe lãngã tãte acestea aũ ŝi dreptul de a majorisa taxele tarifului lor general.

Va sã ñicã, cãnd d-vãstrã ne declaraũi cã daũi tariful nostru minimal òn schimbul tarifului general al celor l-alte țeri, d-vãstrã obũineũi un tarif pe care cele-l-alte țeri òl fac ast-fel cum am constatat cu toũii cã s'a fãcut tariful de la 1886, adicã òn scopul de a trata convenũiunii prin mijlocirea lui ; cu alte cuvinte, un tarif òn care s'a pãstrat o margine mare de tocmelã, de scãdere, pentru ca sã se pãtã ajunge la adevãratul regim vamal al țerei, la tariful minimal convenũional.

Eũ bine, d-lor, cãnd d-vãstrã daũi tariful nostru minimal òn schimbul unui tarif maximal, d-vãstrã nesocotũi cu desevãrsire interesele economice ale acestei țeri. (Aplause).

Citaũi-mũ o țerã, una singurã care sã fi cedat tariful ei minimal contra unui tarif maximal, ŝi atunci vã voiũ urma. (Aplause). Francia care a preconizat acest sistem al tarifului maximal ŝi minimal, Francia nu 'ŝi-a spus òncã cuvòntul ei, ŝi nu sunteũi d-vãstrã autorisaũi sã ñiceũi cã Francia, òn virtutea tarifului ei minimal, va cere tariful general al celor-l-alte țeri. Eũ sunt din contra autorisat sã ñic : Francia nu va procede ast-fel, ŝi toũi cari 'ŝi-aũ dat ostenelã — eũ 'mũ-am ñat'o — sã citescã debaterile din Camera francesã, aũ putut sã vadã cã acestã cestiune s'a pus, dar i-s'a dat rãspunsul pe care vi-l recomand ŝi eũ : òn schimbul tarifului minimal noi cerem regimul clausei naũiunei celei mãi favorisate, a-

dică tariful minimal al țerei cu care întreținem relațiuni de comerț.

D-lor, am arătat dintr'un punct de privire general rezultatul politicei economice ce voiți să inaugurați; dar simt nevoia să adâncesc mai mult cestiunea și să precizez mai desăvârșit înțelesul sistemului ce ne propuneți. Ași voi ca onor. Adunare să și dea bine séma cui va folosi acest sistem, pentru care Stat se acordă un regim economic favorabil și în dauna căror alte State se modifică actualul nostru schimb internațional.

În fața politicei economice ce ni se propune, stă într'adevăr o mare răspundere; așa voi ca și răspunderea să fie dată celor ce o merită.

Și fiind-că onor. d. Lahovari a ținut: iată un regim economic bun adoptat de trei guverne conservatōre, îl întreb: primesce d-sa pentru tōte guvernele conservatōre răspunderea urmărilor acestui sistem? Se face d-sa solidar cu această idee a cedărei tarifului nostru minimal contră un tarif general ridicat? Dacă se face solidar, această îl privește pe d-sa și partidul căruia aparține; țin însă să declar, fiind-că am luat parte la lucrările comisiunilor și a comitetului delegaților, că eu nu mă fac solidar cu urmările regimului economic ce voiți să inaugurați. D. Lahovari însă este rău pus în cestiune; nu este d-sa autorul acestui sistem; altuia incumbă răspunderea direcțiunei economice ce combat, și regret că adevăratul autor nu se găsește astăzi în sânul acestei Adunări pentru ca să și apere politica și să și sprijine sistemul, acest sistem care omără nădejdea unei emancipări economice în césul acesta pe care țera îl așteaptă de atâta vreme și pentru care a suferit atât de mult.

D-lor, presupuneți că ați votat deja aplicarea tarifului nostru minimal și întrebați-vă ce efect internațional va avea acordarea acestui tarif la toate statele fără deosebire?

Să cercetăm puțin. Noi am făcut un tarif care după cum v'am arătat de-unădăi pe suma de peste 200 milioane la import a rădicat taxele asupra regimului nostru vamal trecut; prin urmare, de îndată ce vom aplica noul tarif, este învederat că pentru toate țările acelea cari avéu convențiuni cu noi am făcut o ridicare de taxe asupra aprópe a unanimităței articolelor ce ne trimeteau. Este însă o țără pentru care noi n'am făcut nici o ridicare de taxă; o țără care nu avea convențiune de comerciú cu noi, o țără cu care ne aflăm în resbel vamal de mai bine de cincí aní, și tocmai acestei țări noi acordăm tariful nostru minimal, tariful nostru cu taxe scăđute pentru toate articolele ce ne trimite, pentru toate mărfurile cu cari este gata să ne inunde. Acéstă țără ați numit-o cu toții este anómara austro-ungară. (Aplause prelungite)

Aci stă totă taína sistemului economic ce ni-se propune: pe când apërarea nóstră economică cresce, se încordézá față cu toate statele cu cari avem legături de prietenie comercială, apërarea nóstră ecenomică scade, se slăbesce, dispare față cu monarhia vecină care ne-a provocat cu atáta trufie și care a întreținut cu atáta tenacitate rësboiul vamal în care ne gásim.

Ast-fel că adineaorí când onor. d. Lahovari dicea că punénd în aplicare tariful ce ați votat și acordându-l la toate țările, regimul actual a închis 10 uși,— cele 10 uși prin cari ne veniaú mărfurile ce concuraú industria nóstră națională, — d. Lahovari făcea o greșală: da, ați

Închis 9 uși, dar ați deschis una și ați deschis tocmai ușa aceea prin care intră primejdia economică în țară, ușa bine încuiată, bine fericată, ușa la care trebuia, sentinele neclintite, să apărați independența noastră economică pentru multă vreme încă! (Aplause).

D-lor, voiți să vă dați socotéla despre efectele nenorocite ale sistemului ce propovăduiți?

Să nu vorbim noi, căci noi putem fi bănuți; să lăsăm pe înșiși vecinii noștri să vorbească, ei ne vor da lecțiunii și ne vor indica singuri calea pe care trebuie să purcedem.

Intr'adevăr, d'abia acest tarif fusese alcătuit și depus, și de îndată la vestea (cum și de unde s'a răspândit această scire)? de îndată, ȳic, la vestea că tariful nostru va fi aplicat de o potrivă la toate țéřile, răspunde un strigăt de ușurare și de bucurie în monarhia vecină.

O telegramă de la 2 Iunie din Viena ne spune că:

«O circulară a ministrului comerciului informéză camerele de comerciú că noul tarif general român *punénd capét rėsboiului vamal dintre România și Austro-Ungaria și supunénd mărfurile austro-maghiare aceluiași regim ca pe acelea a celor-alte State...*»

Alte telegrame confirmă vestea și ne spun deslușit că:

«Cu intrarea în vigóre a noului tarif general român, care se va aplica la toate Statele, *încetéză de fapt rėsboiul de tarife care exista de la 1886 între Austro-Ungaria și România; și precum introducerea accestui tarif va face să cadă toate măsurile de excepțiune luate de România, în special în potriva mărfurilor austro-ungare.*»

Iar mai departe — ciudată și nenorocită coincidență — ministrul de comerciú al Ungariei ȳice același lucru pe care 'l spune și ministrul de finance al României:

Că în schimbul tarifului nostru minimal, care va face ca «Austro-Ungaria să se găsească pe un picior de egalitate cu cele-lalte State,» monarhia vecină, din partea sa, «va suprima toate *dispozițiunile particulare și agravante* ale regimului său vamal.»

Care regim vamal? Tariful general?

În cazul acesta vedeți, d-lor, lucrul este învederat: interesele noastre economice sunt jertfite; în urma unui război vamal atât de lung și greu noi am capitulat; noi, iar vecinii noștri *Ungurii* au bine-voit numai să primescă capitularea noastră!

Dar, ne va dice d. ministru de finance, noi nu acordăm acest tarif al nostru de cât provisoriu, pentru moment, și vom cere ca mai târziu guvernul austro-ungar să ne dea în schimbul acestui tarif un regim de avantagii vândute. Mai întâiu, o asemenea declarațiune a d-lui ministru de finance este încă așteptată, căci d-sa n'a făcut-o până acum; apoi cred că este greșit un asemenea calcul; guvernul intrat pe calea concesiunilor cu greu se va opri. Și dacă voiți să vă dați sânta de chipul cum vecinii noștri primesc acordarea tarifului nostru, nu aveți de cât să 'i ascultați.

Ei nu cred că tariful ce am votat este definitiv; în schimbul acestui tarif vecinii noștri nu voesc să ne dea nimic; ei așteptă și alte concesiuni mai însemnate, mai omoritoare pentru puterile noastre productive. Austro-Ungarii într'adevăr, ne dic:

Numai *pe baza acestui nou tarif general România va începe negocieri* cu cele alte state dar și *cu Austro-Ungaria pentru încheierea de tratate de comerțiu.*»

'Mi pare că mai lămurit de cât așa nici nu se pôte vorbi!

D-lor, să nu credeți d-văstre că acest prim pas veți putea să-l recăpătați mai târziu; în cestiuni internaționale pasul cel d'întăiu costă amar și atunci când ai înaintat nu poți să te mai reîntorci după voie.

Când veți dice monarhiei austro-ungare: 'ți-am dat tariful general, dăm acum ceva în schimb, veți primi acest răspuns: 'mă-ai dat tariful general, l'am primit; dar dacă 'mă cereți alt-ceva de cât tariful general, atunci cer să mi-se facă noui concesiuni! (Aplause).

Cu privilegiul discuțiunii pentru aplicarea tarifului nostru s'a vorbit pe lângă politică economică și politică exterióră; voi reveni negreșit asupra cestiunei, fiind-că nu pot lăsa să trecă nediscutată opiniunea onor. d. Balș, care a afirmat că țera noastră nu póte fi independentă nici politicesce, nici economicescce. De o cam dată însă ași ruga onor. Adunare să nu urmeze pe nimeni pe priporul unei confundări a politiceii noastre din afară cu politica economică. Dacă voiți într'adevăr să vă dați sémă de pericolul unei asemenea coprinderi a problemului economic în cestiunea politiceii exterióre, nu aveți de cât să observați cu câtă insistență Austro-Ungarii vor să confunde aceste două cestiuni.

Dintr'acest punct de privire nimic măi curios de cât presiunea morală pe care monarhia vecină încercă să o exercite asupra noastră, slujindu-se de numele Germaniei. Până la ce punct Austro-Ungaria este autorisată să se servescă de prestigiul Imperiului german, ca de un semn de presiune față cu noi, vă las să hotărâți d-văstre; eũ unul nu pot crede că un stat atât de puternic și care urmăresce un țel de civilizațiune atât de sus pus, va ajuta monarhia vecină în întreprinderi economice atât de îndrăsnețe față cu noi.

În tot cazul, iată ce citesc în telegramele de cari v'am vorbit deja :

«În cea ce privesce negociările comerciale cu România, ca și cu cele-alte țări, *Austro-Ungaria va lucra de acord cu Germania.*»

Iar în circulara chiar a ministrului de comerț citește textual :

«Nu se poate încă prevedea avantajile pe cari România ni le va putea oferi *nouă și Germaniei care cooperează cu noi...*»

D-lor, eu nu am nevoie, cred, să fac declarațiuni în ceea ce privesce politica exterioară; nu am nevoie să previn pe aceia ce mă ascultă pentru ca să nu se confunde atunci când vin de la mine cestiunile economice cu cestiunile politice și să se înșele asupra țelului adevărat ce urmăresc acum. Eu am declarat de mult că orientarea politiceii noastre din afară către puterile Occidentului nu mai este propriu și o politică exterioară, ci o politică adevărat națională. Și când țin acesta nu spun ceva nou, căci eu sunt un fidel, iar nu un pocăit al acestei direcțiuni. Și dacă am vorbit aci de orientarea politiceii noastre exterioare, am făcut-o mai mult pentru ca să afirm că nimic nu poate compromite mult în spiritul națiunii române direcțiunea occidentală a politiceii noastre din afară de cât ideia că la spatele acestei politici s'ar putea ascunde veri un sacrificiu economic care ar lovi în puterile de viață ale națiunii române.

Trebue dar să ne obișnuim a nu mai amesteca cestiunile politice cu cestiunile economice. Le-am amestecat la 1875; cu toate împrejurările ușurătoare pledate de d. Carp, și discursul d-lui Al. Lahovari, care a voit

să reabiliteze opera osândită de la 1875, scim cu toții că nu s'a făcut bine. In adevăr, ori-care a putut fi cugetarea politică care a împins ómenii ce erau atunci la cârmă să încheiă convențiunea comercială, acéstă cugetare a fost o greșală neiertată, căci in schimbul afirmărei unei independențe pe care nu am câștigat'o prin convențiunea de la 1876, ci am cucerit'o la Grivița și la Smârdan, in schimbul acestei așa đise independențe politice, noi am dat jertfă întréga cestiune economică! (Aplause).

Istoria tuturor popórelor ne dovedesce că atunci când cu privilegiul politiceii din afară se desbate și cestiunea economică, cea din urmă slujesce de plată celei d'întâiú; ast-fel a fost la 1876; ast-fel a fost la 1870; și daca astăzi Francia deplânge consecințele articolului 11 al tratatului de Francfort, cauza este că a fost ingenuchiată politicesce și silită să facă acésta. D. Lahovari dicea: consecințele convențiunei de la 1876 vė privesc pe d-vóstră, pe liberali! Eróre, d-le Lahovari; aceste consecințe privesc țera întrégă, și fiind-că nu ați fost la discuțiunea generală a acestuí tarif, să-mi dați voe să vė amintesc ceia-ce am đis atunci. Eú in raportul meú, când am vorbit de convențiunea de la 1876, am căutat să trag óre-carí conclusiuni din istoria acestei țeri, și am făcut'o pentru luminarea tuturor intru apėrarea intereselor nóstre economice actuale; n'am cređut că se vor găsi ómeni politici carí să pună vanitatea lor de a nu fi greșit nici odată d'asupra ambițiunei lor de a face in tot-d'auna mai bine. (Aplause).

D-lor, ați vėđut că nu este bine să confundăm cestiunea politiceii din afară cu problemul curat economic al unei țeri, și ați putut constata, ați putut pėtrunde

urmările unei asemenea direcțiuni; 'mă rămâne, pentru ca dovada să fie deplină și pentru ca o lumină complectă să pună în evidență aceste adevăruri, 'mă rămâne ȳic, să vă arăt aceea ce fac țările puternic constituite, națiunile robuste și vrednice cari vor să-și asigure menirea lor în viitor.

D-lor, cum se apără acele țări? D-vóstră o sciți destul de bine; dacă o amintesc aci este mai mult pentru ca să ilustrez o serie de adevăruri, fără a avea pretențiunea să vă arăt ceva nou. Priviți Austria și Germania, două țări ale cãror destine politice sunt legate așa de strâns. Ei bine, nu este un secret pentru nimeni că aceste două țări, cu tótă comunitatea de interese politice ce există între dînsele, au stat póte 10 ani în resbel economic; ele sunt în resbel economic până acum, căci tratatul lor care statornicesce viitóarele relațiuni economice nu este cunoscut încă până acum. Ei bine, starea de resbel vama! din trecut împedicat'a óre aceste prietenesci și permanente relațiuni politice? Nicí de cum.

Voiți însă să împingem cercetarea acestui problem și mai departe? Uitați-vé la dualismul Imperului austro-ungar; vedeți și înțelegeți de sigur procesul care se petrece acolo? Aveți de o parte Ungaria, care ar trebui să ne serve de exemplu în ceea ce privesce apérarea intereselor séle economice; de partea cea-l'altá aveți Austria — țera cuceririlor unei dibace diplomații —; nu vedeți cu tóte acestea energia cu care Ungaria luptă în contra Austriei? Observați aceea ce a făcut Ungaria pentru emanciparea economică de sub egemonia austriacă: rěscumpérarea drumurilor de fier, Adria ungară pusă în fața Lloydului austriac, desființarea porturilor france, votul hotărítor în fixarea condițiunilor

de încheiere pentru convențiunile de comerț; totul, totul, până și tariful drumurilor de fier al ministrului Baross, totul vă va încredința că economicesce nu numai că nu există nici o legătură între Ungaria și Austria, dar că din potrivă este o vrăjmășie care pe teren economic muncesce aceste țări, vrăjmășie susținută de toți patrioții pentru ridicarea naționalității și a nemulului lor.

Ei bine, d-lor, nu am dreptul să bănuiesc sinceritatea nimănui, nu pot să învinuesc pe nimeni că ar lipsi patriotismului; pot însă dice că omul cât de luminat, cât de patriot să fie, a putut într'un moment ore-care să greșescă. Ați putut să greșiți, și într'adevăr ați greșit în 1876, când ați subordonat problemul nostru economic unei cesiuni politice; dar vă întreb, în momentul în care ne găsim, mai póte fi iertat cui-va să comită asemenea greșeli? Experiența trecutului, aspra lecțiune pe care ne-aú dat'o evenimentele, nu trebuie ore să ne călăuzescă pașii? Înțeleg ca alte țări cari strebat crize dureróse; înțeleg ca Bulgaria, a cărei independență de fapt afirmată dar nerecunoscută încă; înțeleg ca Bulgaria, care trebuie să facă sacrificii pentru ca să-și asigure locul ei sub sórele cald și fecund al libertății; înțeleg ca ea să plătescă economesce favorurile politice și blândețea internațională ce i-se vinde atât de scump.

Va veni o di când, de la sine stătátore, va împline golurile ce este silită să facă acum; și eú îi trimit urări sincere de apropiată și temeinică emancipare.

Dar noi, în urma resbelului ce am făcut, în urma independinței dobândite cu atâtea jertfe; noi cari suntem ađi un Stat pentru a cărei mărire muncesce o națiune vrednică și robustă; noi, cari avem pe tronul țerei Re-

gele cu minte și glorios a cărui întrégă cugetare este sporirea strălucirei Corónei de oțel, noi nu putem să ne plecăm grumajii sub nici o apăsare, nici să închinăm menirea némului nostru în fața vre-unni alt ném! (Aplause prelungite.)

Noi, d-lor, trebuie să ne apărăm și politicesce și economicescce în contra orî-cărei egemonii.

Ađi nu mai póte fi vorba de situațiunea nóstră din trecut.

Cu tóte acestea, vedeți cum vecinii noștri Ungurii tratéză națiunea nóstră.

La 1891, la 7 Februarie, o telegramă din Budapesta ne anunță că ministrul justiției în plină Cameră a declarat că «juridicțiunea consulară nu va mai avea o lungă durată; căci civilizațiunea europénă întindându-se, mai ales în România... rațiunea de a fi a tribunalelor consulare *va înceta*. Asemenea tribunale sunt póte trebuincioase în Asia depărtată... unde supușii ungurii ar merge să întreprindă afaceri.»

Vedeți, d-lor, că bunii noștri vecini merg până a ne pune alături cu națiunile sêlbatice din Asia și pretind, în disprețul unui drept ce am afirmat în tot-d'una și vom sprijini orî-când, că regimul consular există încă la noi.

Dar numai în circumstanțe de cari v'am vorbit s'a prezentat acéstă cestiune? S'a mai prezentat în momentul când, votându-se tariful autonom de la 1886, guvernul român a voit să trateze cu guvernul austriac.

Atunci, în mijlocul unor propozițiuni curat economice, cestiunea capitulațiunilor a fost invocată din nou.

Sunt dator să aduc omagiile mele chipului demn cu care nu numai guvernul a tratat acéstă cestiune, dar

și repausatul Mavrogheni, reprezentantul nostru la Viena.

Asupra observațiilor făcute de noi, comitele Kalnoky a declarat: «că este o neînțelegere regretabilă, că nici o dată guvernul imperial și regesc nu s'a gândit să rădăce această cestiune, și nici chiar să vorbescă de ea;» cu toate acestea, ați văzut că cestiunea a fost ridicată din nou! Nu putem, într'adevăr, să înțelegem cum patima poate într'atât să omóre într'o națiune sentimentul de dreptate și să facă pe Unguri, cari execută la ei sentințele noastre judecătorești, să ne vorbescă de jurisdicțiune consulară!

D-lor, 'mă am permis această digresiune care ar avea aerul că nu intră în spiritul acestor debateri, cu toate că ea face, după părerea mea, parte din debateri; mi-am permis să rădic această cestiune pentru ca să simțiți cum suntem tratați peste munți; și atunci când se vorbește de demnitatea țerei, când ni se dice că noi nici politicesce, nici economicesce nu putem fi liberi, să protestați ca un singur om, să nu lăsați să trecă în Camera română ecoul unor cuvinte cari sunt pronunțate peste hotar numai de dușmanii noștri, de vrăjmașii acestei țeri. (Aplause).

Stău nedomerit, d-lor, și mă întreb, întreb guvernul, pentru ce am dat unei națiuni cu care suntem în luptă economică tariful nostru, fără nici un fel de profit pentru noi?

Oare numai pentru că am fost în resbel vamal și pentru că voim să facem să înceteze acest resbel? Ținem noi sémă de avantajile enorme pe cari noi le dăm pe când acordăm acest tarif monarchiei vecine?

Ne gândim noi la situațiunea Austriei față cu țera noastră?

D-lor, mai întâi de toate trebuie să nu uităm că Austria este vecină cu noi. Asupra tuturor transporturilor ea are un beneficiu enorm în comparațiune cu toate cele-alte țări. Și aci nu mai este vorba de beneficiile asupra transporturilor necesare unei anume industrii, beneficii restrinse, limitate, ci de beneficiile transporturilor unei țări întregi, care ori cât de minim ar fi asupra unui singur articol, se însumează într'un total enorm, dând țerei vecine un monopol aproape sigur față cu cele-alte țări.

Este cunoscut în deobște că industria Austriei este o industrie efină, inferioară industriei celor alte națiuni. Ei bine, această industrie efină nu credeți că ea va putea concura cu cea similiară de la noi? Dar dacă ați vădut de la începutul discuțiunei tarifului și până la sfârșitul său cerându-se neîncetat ridicări de taxe, pricina a fost mai ales téma concurenței austro-ungare, concurență care ne-a sdrobit economicese atunci când la 1876 s'a lăsat porțile deschise, și s'a făcut să se rădicese importul dintr'un an într'altul de la cifra de 40 milioane la cifra enormă de 180 milioane.

Autorii convențiunei de la 1876 nu primesc însă aceste cifre și ați vădut d. A. Lahovari cu cât dispreț le trata adinorii chiar. Dar nu primiți suma de 40 milioane ca import al anului 1875; atunci spuneți cât admiteți? Să luăm cifra propusă de d. Iancovescu în jurnalul d-séle; în loc de 40 să punem 60 milioane; ei bine, tot rămâne dintr'un an într'altul o diferență care merge până la 180 milioane, adică un import întreit. Ne vorbiați adinorii de balanța de comerț, onor. d-le

Lahovari, și o denunțați ca o eresie economică; nimeni în această Cameră, într'adevăr nu va sprijini o asemenea eresie economică.

Dar nu veți găsi un singur economist în lume care să nu vă spună că atunci când în cifrele comerziului exterior sunt variațiuni atât de enorme, de sigur că resortul nu mai este la loc, că este un pericol în viața economică a acelei țări.

D-lor, știți foarte bine că fie-care industrie se adresază unui public special. Industriașul caută să cunoscă, ca să dic așa, gustul, direcțiunea estetică a clienților ce trebuie să satisfacă, a acelora ce trebuie să consume marfa sa.

Puteți óre face o comparațiune între avantajile pe cari le are Austria, care se află la porțile noastre, care póte face anchete persistente asupra pieței noastre de consumațiune și asupra deosebitelor întreprinderi de la noi, și între cele-l'alte țări?

Dacă mai ținem socotélă că Austro-Ungaria are și o populațiune românescă cu aceleași deprinderi, cu aceleași gusturi ca și consumatorii români de aci, înțelegeți foarte bine că vecinii noștri nu numai că vor învinge concurența celor-l'alle popóre, dar vor încerca póte să covêrșescă din nou meseriile și industriile noastre mici cum le-am văduț după 1876, când s'a aplicat nenorocita convențiune comercială de atunci. (Aplause).

Cu privire la cestiunea de gust v'ași ruga, d-lor, să țineți sémă că, cu cât o industrie este mai înaintată cu atât severitatea în forme se arată din ce mai mult. Pentru ca însă să poți aprecia arta simplă a cărei splendóre reiese din armonia liniilor, 'ți trebuie o educațiune pe care, trebuie să o mărturisim, partea cea mai nu

merosă a poporului român nu o are încă. Ei bine, avantajul industriei austro-ungare resare și aci; produsele întortociate ale acestei industrii nu fac într'adevăr de cât să arunce pulbere în ochii consumatorului; dar eftine cum sunt, pot fi mai căutate de cât produsele trainice din cele-l-alte țări.

D-lor, este un fapt în deobște cunoscut, că industria austro ungară a fost creată anume pentru piețele Orientului, și când d-vóstră dați tariful minimal Austro-Ungariei, nu faceți alt-ceva de cât îi scăpați industria de la o mórte sigură. (Aplause).

Să presupunem însă, d-lor, că industria austro-ungară nu ne póte face nici un rău și să admitem că puțin ne importă de unde ne vin mărfurile.

Ați făcut un tarif pe care l credeți bun, care apără în contra tuturor industria noastră, pe care trebuie să-l dăm egal la toate țările; vă rămâne acum să vă întrebați ce obțineți în schimbul lui! Cine ȃice schimb, ȃice reciprocitate.

Ei bine, vă întreb :

Ce ați obținut de la monarchia vecină? Ce concesiuni v'a făcut? Ce umilire din trecut v'a șters?

La 1880, monarchia austro-ungară a luat hotărrea de a pune România pe același picior ca și Rusia, iar la 1882 ne-a închis granițele. De atunci ne-am adresat în zadar ca să obținem de la vecinii noștri o aplicare a legii de poliție sanitară, nu voi ȃ dice mai dréptă, dar mai civilisată. Nu am primit însă nici un răspuns satisfăcător. Monarhia a încheiat cu toate acestea convențiuni cu mai multe state: cu Serbia la 6 Mai 1880; cu Elveția la 31 Martie 1883; cu Italia la 27 Decembrie 1878, convențiune reînnoită la 7 Decembrie 1887

și pe care Italia a semnat-o în aceeași zi cu convențiunea de comerț; însă noi am rămas tot sub imperiul legilor de la 1880 și 1882, legi cari hotărăsc că pesta bovină este endemică la noi. Din nenorocire știți, d-lor, bólele de vite se decretază la Pesta. Când dar, onor. d-le Lahovari, diceați adinéri, vorbind de urmările convențiunei de la 1876, că cei vinovați sunt aceia cari nu au știut să facă să se respecte convențiunea, erați nedrepti; nu sunt atâta vinovați aceia cari nu pot rezista unor presiuni exterioare atât de grele pentru aplicarea legilor, ci mai ales aceia cari dau străinilor textele de legi. (Aplause).

D-lor, este netăgăduit că există o rivalitate în Orient între Austro-Ungaria și România, și ca să fiu mai precis, între Români și Unguri. Ori-cari ar fi legăturile noastre de prietenie cu statele din centrul Europei, legături sincere și menite să permită dezvoltarea pacifică a tuturor națiunilor, Români au un interes superior oricărui legături de politică extertóră, și acest interes, care constituie idealul poporului român, plutesce de-asupra evenimentelor politice și ne ține pururea deștepti și gata pentru apărarea naționalității noastre. (Aplause).

Cum că prigonirea, naționalității române este sistematică în Imperiul austro-maghiar, acesta n'am nevoie s'o dovedesc într'o cameră românescă. (Aplause).

Monarhia vecină urmăresce însă pretutindenă dezvoltarea economică la care țintim. Știți, d-lor, ce s'au petrecut după ce am încheiat cu Serbia un mic contract pentru sare. A doua zi s'au îmbolnăvit vitele din Serbia de pestă-bovină. (Ilaritate).

Și dacă n'am putut să încheiem un tratat de comer-

ciù cu Bulgaria este tot din cauza influenței ce monarhia are acolo.

D-lor, cestiunea aplicării tarifului actual atinge dar de foarte aproape cestiunea generală de propășire a românismului în Orient, și când cestiunea se pune astfel ni se impune ca o datorie imperioasă să ne apărăm cu putere naționalitatea noastră, iar să nu ne speriam de cea d'ntâiu umbră care se agită și să cedăm la cea d'ntâiu amenințare de război vama. Tot astfel am fost amenințați și la 1886; am fost înștiințați că dacă vom intra în război vama cu Monarhia austro-ungară mărtea noastră economică nu va mai fi decât o cestiune de timp. România însă nu a ținut socotelă de aceste amenințări, ea s'a apărât, a mers cu demnitate înainte, a pășit mai mândră decât în tot-d'a-una. (Aplause). Și acei cari au suferit mai mult în războiul vama ce ni s'a declarat, au fost, totă lumea scie, vecinii noștri. (Aplause).

Ați vorbit, d-lor, de efectele pe cari convențiunea de la 1876 le-a avut. Dacă această convențiune nu ar fi avut altă urmare decât monopolizarea pieței noastre în mâinile intermediarilor evrei trimiși din Austro-Ungaria și cari au sfârșit prin a pune mâna pe tot comerțul român, contopind încetul cu încetul piața noastră și vițând deprinderile negoțului român, n'aveți decât să vă preumblați prin București și să vedeți firmele intermediarilor evrei veniți din toate mahalalele Vienei, pentru ca să înțelegeți cât trebuie să fim de prudenți în relațiunile noastre economice cu statul vecin.

Sciu, negreșit, că printre apărătorii convențiunii de la 1876 au fost ómeni pe cari problema invasiunii Evreilor îi lăsa destul de reci, și ar fi prea aspru din

partea mea să citez cuvintele unui orator din Camera de la 1875, care a ȃis că dacă Evreii ne copleşesc este că dinşii sunt muncitori şi economi, pe c nd Rom ni  sunt vişioşi şi leneşi. (Aplause).

O voce: Cine?

D. A. Djuvara : N'am nevoie să vă citez nici numele oratorului, dar mai ales nu vă voi  cita cuvintele s le; aceste cuvinte nu trebuesc să fie nici reproduse măcar în camera rom nesc . (Aplause).

S'a vorbit adinea-or  de independenţa politică şi de independenţa economică a acestei ţeri, şi s'a tăgăduit acestei ţeri putinţa de a le avea. Formă nouă, d-lor, a unor sentimente trecute, a unor sentimente de neîncredere în sine.

Odini r  se ȃicea: «*capul plecat de sabie nu e tăiat*» sau încă: «*Țera ac sta este menită să fie în veci smerită.*»

Aceste cuvinte nu pot însă să mai fie astăđi de c t o amintire istorică, o amintire a vremei de umilire şi de cădere. Num i aceia cari nu sci  c t de sus pus este idealul românesc şi la ce înălţimi stă rădicat ţelul către care ţera n str  pururea 'şi  ndrept z  privirile ei... Aplause).

Noi, d-lor, ad nc convinşi că viitorul puterilor n stre economice p te fi asigurat printr'o apărare sinceră şi temeinică a prezentului, şi  ncređ tori în menirea pe care ţera ac sta o are, propunem în locul art. II din proiectul guvernului următorul  mendament, prin care cerem să fim trataţi, nu ca vasali ai Orientului, ci ca o naţiune independentă şi economicesce şi politicesce.

Iată, d-lor, coprinsul acestui  mendament :

«Art. II. Guvernul este ținut a aplica o suprataxă de la 30 la sută până la regimul prohibițiunii mărfurilor sau produselor originare sau naturalizate ale țărilor cari două luni după promulgarea prezentei legi, ar continua să aplice mărfurilor române taxe mai ridicate de cât taxele cele mai favorisate ce se acordă produselor similare din statele cu cari acele țări au încheiate convențiuni comerciale, chiar cu acele dintre statele limitrofe cu cari au încheiate învoiri privitoare la traficul de fruntarii.

«Aceste suprataxe se vor putea aplica și articolelor scutite de drepturi prin alăturatul tarif.

Aceste învoiri încheiate cu statele străine se pot face pe un termen de 5 ani, cu începere de la data semnării lor; în nici un cas însă taxele din tariful general nu se vor putea scădea».

Al. Djuvara, I. G. Lecca, C. C. Dobrescu, G. D. Paladi, D. Schileru, A. Stoienescu, N. P. Romanescu, G. Ștefănescu, D. Cesianu, N. Săveanu, G. A. Morțun, G. Urzică, Nicu N. Albu, E. Ghica, I. G. Poenaru-Bordea, D. Moruzi, I. Iancovescu, I. Oroveanu.

Supunând acest amendament debaterilor și votului d-văstră, nădăjduesc, d-lor deputați, că în momente atât de grele nu veți face din primirea lui o cestiune de majoritate și de minoritate, ci un act de neatârnat și de apărare a intereselor. Ori-care ar fi însă rezultatul votului d-văstră, simt că eu 'mă-am împlinit datoria încercând să vă opresc încă de la început pe calea pe care sunteți atât de puternic solicitați să pășiți. Oprindu-vă pe loc și ridicându-vă cugetarea către interesele

permanente ale acestei țări, veți asigura independința ei economică; mergând înainte pe drumul ce vi-se deschide, o veți împinge către perspective din ce în ce mai triste, către un traiu din ce în ce mai umilit și mai greu.

D-lor, evenimentele se vor însărcina în viitor să ne dea dreptate saă să ne desmintă cu asprime; eu sunt însă atât de pătruns de adevărul ce am căutat să desvolt înaintea d-vóstră, în cât fac din votarea amendamentului ce am avut onóre să vă propun o condițiune absolută pentru a fi solidar cu urmările aplicațiunei tarifului ce ați votat. (Aplause prelungite).

(1) Amendamentul propus de d. A. Djuvara nu a putut fi respins, prin 74 bile contra 28, de cât după ce guvernul a făcut cestiune ministerială din adoptarea lui. Totuși, în urma discuțiunei provocate de d. A. Djuvara, guvernul a fost nevoit să modifice textul articolului 2 al proiectului de lege, care a fost votat, nu cum fusese presintat, (v. pag. 15) ci în coprinderea următoare: «Guvernul este autorizat, în timpul absenței corpurilor legiuítóre și sub reserva ratificărei lor ulterióre, a majora taxele chiar pêně la proibițiune pentru tot seú parte din mărfurile și produsele originare seú naturalisate ale țărilor cari aplica seú ar aplica taxe exagerate seú regimul proibițiunei mărfurilor și produselor române.»

R A P O R T

PRESINTAT IN NUMELE COMITETULUI DELEGAȚILOR
ASUPRA
TARIFULUI GENERAL AL DREPTURILOR DE VAMA

(Ședința Adunării Deputaților de la 13 Iunie 1891)

Domnilor Deputați,

Secțiunile d-văstre luând în cercetare *proiectul tarifului general al drepturilor de vamă*, au delegat câte un coleg al nostru pentru fie-care secțiune și în chipul următor:

Secțiunea I pe D. Oroveanu Iosef,
« II « « Cesianu Const.,
« III « « Carp Petre,
« IV « « Lahovari Alexandru,
« V « « Djuvara Alexandru,
« VI « « Em. Protopopescu-Pake,
« VII « « Ressu Const.

Delegații, formându-se în comitet, au ales președinte pe d. Em. Pake-Protopopescu, și, în urma propunerii prealabile a d-ului P. Carp de a se desemna de îndată raportorul general al tarifului, pentru ca să pôtă ține

sémă de modificările ce comitetul ar introduce în economia generală a proiectului, aŭ ales pe subsemnatul.

Am socotit că aş lipsi de la o adevărată datorie daca, odată cu schimbările propuse de comitetul delegaţilor la proiectul prezentat de onor. d. ministru de finance, nu aş căuta să cercetez în acest raport atât situaţiunea economică din trecut şi chipul cum proiectul de tarif a fost elaborat, cât şi observaţiunile de o ordine mai generală ce acéstă importantă lucrare face să se nască negreşit în spiritul fie-căruî din noi.

În orî-ce direcţiune de activitate 'şi va întorce cineva privirile, se va convinge lesne că viitorul nasce din trecut. Printr'o seriaţiune infinită de împrejurări, starea de astăzi stă în legătură cu starea din ajun, şi ar fi cu neputinţă să se ia vre-o hotărîre înţeleptă asupra direcţiunei ce trebuie dată unei activităţi sociale, fără o cunoştinţă serioasă a condiţiunilor ei de viaţă în trecut. Acest adevăr privitor la orî-ce direcţiune de propăşire se învederează mai ales când este vorba de starea economică a unui popor, stare de care stau legate toate interesele, toate nădejdale, tot viitorul traiului său.

O ochire dar, fie cât de repede, asupra trecutului nostru economic, nu se poate înlătura dintr'un studiu, ca acela ce trebuie să întreprindem în momentul când suntem chemaţi a hotărî sistemul general economic al României.

Vechea organizare a regimului nostru economic, din punctul de vedere vamal, nu putea avea alt caracter de cât pe acela al instituţiunilor generale din acele vremuri, instituţiuni cu totul începătoare, isvorîte din trecutul istoric al poporului nostru şi din obiceiurile orientale cari, încetul cu încetul, cotropiseră traiul român.

Până la regulamentul organic, așa zisa «vamă»(1) se lua de la vânzările făcute înăuntrul țerei, prin târguri, bâlciuri, orașe și sate, — percepându-se adesea chiar în profitul proprietarilor pe moșiile lor — în virtutea vechilor privilegii de cari se bucurau multe familii boeresci.

Regulamentul organic, întemeind serviciul vămilor în Țera românească, aruncă sămînța nu numai a principiilor de fiscalitate proprii acestei instituțiuni, dar și (vezi art. 154, 160 și 174—176) acelea ale unei pricepute economii de Stat, prevădând încă de atunci casuri de prohibițiune și de scutire de drepturi «în scopul de a se ocroti și încuraja industria națională.»

Ca în toate țările către începutul evoluțiunei lor spre starea de State moderne, venitul vămilor a fost în România arendat întreprinderii private, sistem care negreșit a produs și la noi, ca pretutindenă, urtciósele lui efecte. De la 1859 numai se cugetă serios la administrarea vămilor de către Stat și în comptul său.

Ar fi cu totul obositor să intru în amănuntele transformărilor treptate prin care regimul vămilor a trecut la noi, pentru ca să ajungă de la tarifarea impusă ad-valoram la cea mixtă, potrivit trebuințelor, iar de la taxa de import de 5% la cea de 7½% în 1866, de la taxa de export coborâtă întâi la 2% la cea de 1% în 1868.

De la 1868, într'adevăr, începe o lucrare mai serioasă în privința tarifului vamal; se cere colaborarea câtor-va delegați ai camerilor de comerț, dar vicisitudinile acestei lucrări sunt atât de numeroase, că regimul vamal, până la 1874, este schimbat aproape în fie-care an.

(1) Vezi Buletinul legiuirilor financiare, vol. I, direcțiunea vămilor, timbrului și înregistrărei, 1882.

La 11 Maiu 1874 se presintă, în fine, întâiul proiect de reorganizare și la 5 Iunie 1874 se și promulgă «*Legea generală a vămirilor.*» Lista obiectelor scutite de taxe la importățiune, alcătuită la 1866, fu revisuită cu o preocupare mai vedită a protecțiunei produselor românesci, prohibindu-se unele materii prime, precum sdrențele, pentru ca fabricățiunea hârtiei să ia o desvoltare imbucurătoare în țără.

Acastă lucrare fu însă reluată în cercetare puțin timp dupa acea și numai la 1876 se putu promulga tarifa generală. În Maiu 1876, consiliul de miniștri însă luase deja hotărîrea de a procede la schimbarea ratificațiunilor convențiunei de comerciū încheiată de un an cu Austro-Ungaria, convențiune care la 19 Iunie și intră în vigóre.

Modificările adânci pe cari această convențiune le introduse în regimul nostru economic, făcu pe cele-alte State să dorască a trata cu guvernul român care, pentru a nu supune provisoriu mărfurile lor unui tratament relativamente greū, ceru Camerilor să le pótă acorda tarifa convențiunei cu Austria pentru un termen de 9 luni, prelungit în urmă încă cu 9 și apoi încă 3 luni, până ce, neputându-se nici atunci ajunge la o încheiere, se aplică tariful convențional de la 8 Septembre 1877, majorat cu 15 %.

În anii următori însă, treptat convențiunile comerciale cu cele-alte State fură încheiate și intrară în aplicațiune.

Din aceste câte-va observațiuni se pôte lesne pricepe situațiunea noastră tarifară către anul 1875. Acastă situațiune era pe cât de nehotărîtă, pe atât și de nesigură.

Momentul s'a părut priincios ómenilor politici cari se

află atunci la cârma Statului, pentru ca să dea o dovadă despre dreptul ce aveam de a statua asupra raporturilor noastre economice, dovedind acest drept prin încheierea chiar a unei convențiuni comerciale cu unul din Statele cele mari ale Europei.

Acestei cugetări se atribue origina ideii de a trata cu Austro-Ungaria și, în tot cazul, sub influența determinantă a acestei cestiuni de ordine politică, s'a votat convențiunea de la 1875, convențiune care a slujit de tip unei serii întregi de alle convențiuni.

Ar fi o eróre însă să se credă că convențiunea de la 22 Iunie 1875 s'a votat numai și mai ales pentru cugetarea politică — bună sau rea — de care am vorbit; convențiunea acésta s'a votat mai ales în urma concesiunii formale ce s'a facut României prin scutirea de orî-ce taxe la intrare a produselor solului român, a cerealelor și a vitelor. Ast-fel, negreșit, România sperând că cel puțin exportul cerealelor și vitelor noastre va spori într'un mod simțitor, ast-fel, dic, numai România a primit convențiunea de la 22 Iunie 1875, care, de altmintrelea, prevedea taxe cât se pôte de coborîte la intrarea mărfurilor austro-ungare atât ca taxe fiscale, cât și ca taxe așa duse protectóre pentru vre-o țece articole ce credém de nevoie atunci să oblăduim.

Ar fi de prisos, cred, să intru în cercetarea mai amănunțită a economiei acestei convențiuni pe care toți o cunosc; mă mărginesc a nota dintr'însa numai acele trăsături caracteristice cari sunt neapărat trebuincióse pentru priceperea întregului nostru sistem convențional.

La 1875, când noi am tratat cu monarhia vecină, neavënd nici un sistem convențional într'un trecut mai apropiat, nu putém da clausa națiunei celei mai favo-

risate; a trebuit dar să atașăm la convențiunea ce am făcut un tarif coprinzând 600 de articole, tarif care devenea pentru noi obligatoriu timp de 10 ani, și în schimbul acordării căruia noi am obținut *clausa națiunilor celei mai favorizate*, adică un regim variabil, fără temei statornic și fără nici o garanție pentru viitor, afară dór de câte-va articole acordate ca comerčiu de fruntarie, printre cari cerealele, făinósele, vitele, etc. Ast-fel, pe când exportul austro-ungar era la noi asigurat printr'un anume tarif, exportul nostru în monarchia vecina rămânea legat de tóte schimbările ce se făceau în regimul convențional al Austro-Ungariei. Acéstă greșélă originală și capitală a acestei convențiuni tip, a produs cele mai funeste consecințe și a fost, din nenorocire, perpetuată în tóte convențiunile încheiate ulterior.

Cum că consecințele economice ale convențiunei încheiată cu Austro-Ungaria aũ fost funeste pentru România, acésta ne-o dovedesce pe deplin cea mai repede cercetare a datelor statistice. Pentru ca însă cifrele să vorbescă, este neapěrat trebuincios să ne dăm sémă exact de epoca când fie-care eveniment s'a petrecut.

Convențiunea de comerčiu cu Austro-Ungaria, de și votată de Senat încă de la 2 Iulie 1875, nu a vėdut schimbarea ratificațiunilor ei de cât la 20 Maiũ 1876, iar legea pentru aprobarea convențiunei fu promulgată la 26 Maiũ. Potrivit dar art. 31 din convențiune, dispozițiunile ei intrară în vigóre o lună după schimbarea ratificărilor, *adică la 19 Iunie 1876*. Este absolut trebuincios să ținem sémă de acéstă dată, care dovedesce că *în anul 1876 convențiunea nu a fost lucrătóre de cât șese luni și jumătate* și nu putem, prin urmare, judeca adevėratele ei efecte de cât în anul 1877.

O simplă inspecțiune a diagramelor și tablourilor grafice publicate de ministerul de finance, ne conving de primejdia unei deschideri aprópe completă a granițelor dintr'o și într'alta.

Importul austro-ungar în România, care la 1875 nu trecea peste 40.500.000 lei, se îndoiesce aprópe în anul 1876 — de-și în acest an convențiunea nu a fost aplicată de cât șese luni — și, în fine, se ridică în 1877 la cifra înspăimântătoare de aprópe 180.000.000 lei.

Urmările acestei greșeli economice sunt cunoscute; ele puteau de altminteri să fie prevădute până la un óre-care punct. Inundarea pieței noastre de mărfurile unei țări vecine, în condițiunii de înlesnire ne mai pomenite, au surprins producțiunea noastră națională, rău pregătită pentru luptă și insuficient înzestrată, și într'o scurgere de vreme, care pentru popóre însemneză o clipă, i-a tăiat încă de la început puterile de viață.

Nu numai că începutul de industrie mai mare a fost desființat, dar și *meseriile* au fost adânc lovite și nu 'și-au putut urma tristul lor traiu de cât vedând cum scade din și în și energia lor producătoare. Lovitura adusă meseriașilor români prin convențiunea de la 1875 este, negreșit, una din paginile cele mai dureroase ale istoriei noastre economice.

Aplicațiunea convențiunei de la 1875 a fost departe de a răspunde literei ei. Monarchia vecină, la adăpostul unei clause usitată în toate convențiunile, unei clause de poliție sanitară devenită «de stil», a oprit mai întâiu momentan și în urmă definitiv trecerea vitelor noastre în imperiul austro-ungar. Schimbând sistemul de contumace sau carantină, în vigóre în momentul când noi am încheiat convențiunea de la 1875, într'un sistem de

oprire absolută, de prohibițiune, Austro-Ungaria, în disprețul stipulațiunilor convențiunei, a omorît cu încetul unul din isvórele de căpetenie ale bogăției nóstre naționale: crescerea vitelor.

Intr'adevăr, de la 1880 chiar, Austro-Ungaria pune România pe același picior cu Rusia, considerând'o ca țeră în care bóla de vite este endemică; iar de la 1882 închide cu desévêrșire granița vitelor nóstre. Contra acestei dispozițiuni arbitrare a protestat țera întregă, a protestat chiar discursul Corónei din sesiunea aceluși an.

Uimările acestei măsuri s'aú simțit îndată; în Moldova de sus grajdurile și velnițele aú început treptat să se desființeze; iar treptat în cea mai mare parte din județele Olteniei s'a stins negoțul atât de însemnat odinórá al rímătorilor.

Din următorul tablou se póte vedea cât de repede și de însemnată a fost scăderea exportului vitelor în Austro-Ungaria de la 1881 până la 1890 :

Anul 1876	Lei 24.843.142
« 1877	« 23.640.614
« 1878	« 12.335.527
« 1879	« 15.734.746
« 1880	« 10.109.295
« 1881	« 15.231.229
« 1882	« 9.598.735
« 1883	« 10.315.085
« 1884	« 6.368.851
« 1885	« 2.987.428
« 1886	« 3.129.123
« 1887	« 1.696.127
« 1888	« 1.462.991
« 1889	« 1.199.975

Iar în ceea-ce privesce vitele mari și porcii, avem:

Exportul vitelor mari.

1881	capete	17.601
1889	«	157

Exportul porcilor.

1881	capete	176.691
1889	«	10.794

Aceste cifre vorbesc mai lămurit de cât ori-ce alte explicațiuni.

Nu am nevoie să insist aci asupra nedreptății cu care măsura de poliție sanitară a fost luată cu privire la țera noastră; această cestiune este îndestul de cunoscută tuturor și opiniunea publică a judecat'o de mult.

Efectele economice generale ale unei schimbări de regim atât de neașteptate, pot fi lesne pătrunse; o țără agricolă ca a noastră, care 'și vede dintr'o și într'alta desfacerea vitelor s'ele oprită, nu p'ôte de cât să simtă adânc o asemenea piedică; alât cei ce se îndeletniceau cu crescerea vitelor, cât și negustorii exportatori, au făcut tot ce le-a stat prin putință ca să covârșescă greutățile; ei au mers până a trâmite pe căi dificile și în depărtări mari vitele lor; dar în cele din urmă ei au fost siliți să se mărturisescă învinși. Într'adevăr, de și în anii 1886 și 1887 s'a încercat export de vite în Italia, și s'a trâmis în cel d'întâiu an 9.000 capete, iar în cel d'al douilea 9.944 capete, aceste încercări, din nenorocire, nu au avut urmări.

Împrejurările cari au întovărășit aplicațiunea convențiunei de la 1875, au avut o mare înfrurire asupra

direcțiunei spiritului public în România; convențiunea de comerț încheiată cu Austria, prin urmările ei, a desființat orî-ce încredere a opiniunii în regimul convențional și a dat naștere unei reacțiuni puternice. De și guvernele române au încheiat și după 1875 convențiuni comerciale cu țările străine, departe de a vedea în ele omagiū adus spiritului care a dictat convențiunea de la 22 Iunie 1875, nu trebuie să privim încheierea lor de cāt ca un mijloc de apărare, bine sau rău chibzuit, în potriva efectelor desastrose ce aplicațiunea, mai ales a convențiunii cu Austro-Ungaria, a avut asupra dezvoltării economice a țerei noastre.

Tōte convențiunile ce s'au semnat, de la 1875, au fost mai cu sēmă alcătuite pentru a desființa monopolul ce mărfurile austro-ungare aveaū de fapt pe piețele române. Aceste convențiuni se pot coprinde în trei grupări deosebite, ast-fel clasate chronologicesce : grupul convențiunilor cu clausa națiunei celei mai favorisate; grupul convențiunilor cu clausa națiunei celei mai favorisate limitată, și iarășī grupul convențiunilor cu clausa națiunei celei mai favorisate în de obște usitată.

I. Grupul convențiunilor cu clausa națiunei celei mai favorisate.

Acest grup coprinde următōrele 6 convențiuni :

1. Convențiunea de la 15 Martie 1876, cu *Rusia*, expirată la 21 Octombree 1886, fără tarif special anexat.

2. Convențiunea de la 14 Noembrie 1877, cu *Germania*, care va expira la 28 Iunie 1891; acēstă convențiune, înainte de revisuirei sēle, avea un tarif de 81 articole.

3. Convențiunea de la 5 Aprilie 1880, cu *Anglia*, care va expira la 28 Iunie 1891; această convențiune, înaintea revisuirii séle, avea un tarif special coprin-dând 26 articole.

4. Convențiunea de la 23 Martie 1878, cu *Italia*, expirând la 28 Iunie 1891, și având un tarif special de două articole.

5. Convențiunea de la 14 August 1880, cu *Belgia*, expirând la 28 Iunie 1891, și având un tarif special de două articole.

6. Convențiunea de la 17 Iunie 1881, cu *Olanda*, expirând la 28 August 1892, fără tarif special.

II. Grupul convențiunilor cu clausa națiunei celei mai favorisate limitată.

Acest sistem de convențiuni a luat nascere în următóarele împrejurări :

Termenul expirării convențiunei austro-ungare fiind la 1886, și România având încheiate convențiuni cu Anglia și cu Germania încă până la 28 Iunie 1891, s'a încercat ca, pe cale de noui negocieri, să se obțină de la aceste puteri de a renunța la taxele de cari se bucurau în ceea ce se atingea de vre-o 20 articole cari interesaú mai de aprópe producțiunea țerei nóstre.

Convențiunea care a servit de tip acestuí al douilea grup este :

1. Convențiunea de la 26 Maiú 1886, încheiată cu *Elveția*, și care va expira la 28 Iunie 1891. Pe lângă dinsa se află anexat tabloul A, în care sunt coprinse articolele rezervate, articole ce rămâneaú supuse tarifuluí general din 1886 și al căror beneficiú conven-

țional nu se acorda prin urmare Elveției (1); ast-fel, aci, clausa națiunei celei mai favorisate se află limitată.

Cum însă convențiunea singură cu Elveția ar fi fost cu totul insuficientă pentru a garanta interesele producțiunei noastre, de óre-ce România era legată cu atâtea alte State cari obținuseră avantagiі asupra articolelor rezervate în tariful elvețian, guvernul a trebuit să se gândescă la mijlocul prin care ar putea să înceteze efectul convențiunilor din trecut, cu privire la articolele ce voiam să protejăm, înainte chiar de expirarea acelor convențiuni.

Nu este rău să ne amintim, mai ales acum, că silințele guvernului român au găsit un bine-voitor concurs în guvernul *Mareț-Britaniі*, care a și sfinșit, cel d'ntăiu, prin a consimți să revisuiască tariful convențiunei anglo-române de la 5 Aprilie 1880. Ast-fel, Anglia renunță la tarificarea convențională a petrolului brut și rafinat, a uleiului de șist, a sticlei, a cuielor de fer și sirmă, a tălpilor de piele, a șoșonilor, pălărielor de păslă ordinară, primind în schimb avantajiele date de noi asupra unor articole de importațiune fără mare interes pentru producătorii români.

2. Convențiunea, încheiată la 5 Decembre 1886, cu *Rusia*, pentru a înlocui convențiunea ruso-română ex-

(1) Daū la vale nomenclatura acestor articole, pentru a arăta ce anume industrii țineam noi atunci să protejăm : făină de grău și de secară, legume făinoase, paste făinoase, ȃise «de Italia», cėră brută, cėră lucrată, săpunuri, afară de cele parfumate, luminări de stearină și de spermanțet, piel țăbăcite ordinare, lucrări de piele ordinare, țesături de lână ordinare, lucrări de păslă ordinare, pânză ordinară neînălbită, hărtie ordinară și nedenumită, lemne de construcțiune, lucrări de lemn cū totul ordinare, lucrări de lemn ordinare, lucrări de lemn sine, petrolcū și uleiū de șistă.

pirată la 21 Octombrie 1886; în această convențiune obținem avantajii pentru o serie de articole, dintre cari amintesc; făinele și derivatele lor, lemnele și industriile derivate, pieile, vitele, etc.

3. Arangiamentul provisoriu încheiat cu *Francia* la 17 Iunie 1886, prin care România obține desființarea taxei diferențiale de 50% ad valorem asupra tuturor mărfurilor noastre; în schimbul acestei desființări se dă Franciei clauza națiunii celei mai favorisate, cu rezerva însă a articolelor cuprinse în tabloul A din convențiunea româno-elvețiană, minus, cu toate acestea, lumânările de stearină și spermanțet, la care Republica franceză se interesează într'un mod particular.

Acest arangement provisoriu nu s'a schimbat nici odată în convențiune; el a fost succesiv prorogat de mai multe ori și relațiunile noastre de negoț cu Republica sunt chiar astăzi cârmuite în virtutea prelungirii acestei învoiri, pe baza clausei națiunii celei mai favorisate, adică Francia se bucură absolut de același regim vamal ca și cele-alte State cari au convențiuni comerciale.

III. Grupul convențiunilor cu clauza națiunii celei mai favorisate nelimitată.

Guvernul român s'a reîntors la sistemul convențiunilor cu clauza națiunii celei mai favorisate în deobște întrebuințat, în urma revizuirii convențiunii de comerț cu *Germania* de la 14 Noembrie 1877, prin :

1. Convențiunea comercială de la 17 Februarie 1887
Iată cum se pot resuma schimbările introduse în regulamentul nostru convențional cu Germania:

În schimbul unei serii de concesiuni făcute de Ro

mânia mărfurilor ce o interesa mai puțin, Germania ne-a acordat înscrierea în tariful convențional a articolelor rezervate, coprinse în tabloul A din convențiunea româno-elvețiană. Aceste articole fiind înscrise în corpul unei convențiuni, se înțelege de la sine că urmau să se aplice tuturor Statelor cu cari aveam convențiuni comerciale. Ast-fel clausa națiunii celei mai favorisate limitată nu mai avu nici un sens, rămânând în convențiune întrégă clausa națiunii celei mai favorisate fără nici o restricțiune.

Tot prin convențiunea de la 17 Februarie 1887 s'a acordat României dreptul de a mai înființa și alte monopoluri, drept care nu se întindea anterior de cât asupra sărei, tutunului și pulberei; acésta dupa cererea guvernului român, care cugeta atunci la înființarea monopolului spirtóselor.

2. Tractatul de la 10 Noembre 1887, încheiat cu *Turcia*, și prin care România obtine intrarea mărfurilor séle cu 8° ad-valorem, adică sub regimul tratamentului celui mai favorabil ce'l are imperiul otoman, căruia acordăm și noi un tratament mai favorabil pentru o serie de articole anexata tratatului și privitoare la mărfuri la cari Turcia se intereséază mai osebit.

3. Tractatul de la 19 Februarie (3 Martie) 1890, încheiat cu *Serbia*, coprinđând clausa națiunii celei mai favorisate, dar fără tarif anexat și expirând la 25 Iunie 1891

Acesta a fost și este regimul nostru convențional de la 1875. Din cele ce preced este lesne de observat că la 28 Iunie (10 Iulie) 1891, adică peste câte-va țile, sistemul nostru convențional încetéază de a mai produce vre-un efect vamal.

Intr'adevăr, de și convențiunea cu Țările-de-Jos, încheiată la 17 Iunie 1881, nu expiră de cât la 28 August 1892, cum însă această convențiune nu are de cât clausa națiunei celei mai favorisată, fără nici un tarif special, de fapt devine un act internațional fără nici o putere de vamă.

La ^{28 Iunie}_{10 Iulie} sistemul convențional încetază dar, și România intră într'o epocă nouă de dezvoltare economică.

Apropiindu-se ceasul expirării convențiunei comerciale cu Austria, era neapărat trebuincios ca sa se pună în lucrare un tarif general care să înlocuiască regimul convențional al țărilor cu cari raporturile noastre rămânea nehotărîte.

De acea, la 20 Noembre 1885, d. ministru de finance a și depus pe biuroul onor. Adunării Mesagiul regal pe lângă care era alăturat proiectul tarifului vamal general care, în urma unui studiu prealabil al comisiunilor compuse ad-hoc și a debaterilor ce au urmat în sînul Adunării, a și fost votat de Cameră în ședința de la 14 Maiu 1886, rămânînd să se aplice, conform art. 3 din proiectul de lege, «în zece zile de la promulgarea ei.»

Ori-care ar fi reserva ce se impune față cu o lucrare alcătuită în urma unor cercetări ce se afirmă atât de amănunțite, ori-care ar fi deferența ce am avea pentru votul unanim ce Adunarea deputaților a dat acestui tarif, tocmai pôte pentru ca să pîtrundem înțelesul acestui vot și să ne explicăm tariful de la 1886, este necesar să cercetăm înconjurul de împrejurări în mijlocul căroră acel tarif s'a născut.

Cu tôte că sunt mulți ómenî politici cari susțin și

astăzi că tariful de la 1886 a fost o lucrare definitivă menită să statornicască un regim vamal normal, general și permanent, putem afirma — fără a ne teme de vre-o desmințire din partea faptelor — că acel tarif a fost o *armă de rebel*, prin mijlocirea căreia națiunea noastră a voit să afirme în chip netăgăduit că este hotărîtă să pășescă pe terenul unei apărări vigilente a intereselor sale economice.

Tariful general vamal de la 1886 a fost dar, — după a noastră părere — afirmațiunea puternică a unei hotărîri; el nu a fost însă nici odată un tarif cu pretențiune de aplicare generală și în timp normal de raporturi cu cele-lalte State.

De altminteri, oricare ar fi opiniunea ce și-ar face cine-va *a priori* asupra acestei cestiuni, îndată ce intră în cercetarea tarifului, îndoială nu mai pôte fi, și vede deslușit că tariful de la 1886, bun pentru resbelul vamal ce Austro-Ungaria provocase, ar fi avut consecințe dăunătoare pentru țără, dacă ar fi fost aplicat la toate Statele. Acest tarif său ne-ar fi isolat cu desevêșire, său ne-ar fi condus într'un timp foarte scurt la încheieri de noi convențiuni.

Intr'adevăr, nu numai că cercul industriilor posibile la noi și, prin urmare, meritând o protegiare vamală, este întins peste măsură și fără nici un soi de normă temeinică, dar chiar acele articole pe cari țera nu le va produce multă vreme, și unele pe cari nu le va putea produce nici odată, sunt supuse, la intrare, unor taxe cu totul exagerate și cari nu ar avea într'un tarif normal nici un rost.

Ast-fel vedem aplicându-se taxe variând de la 40° o

la 12 % ad-valorem unor articole ce țera noastră nu va putea nici odată produce ca :

Șafranul și vanilia ; piper negru, ienibahar, etc ; cuișóre, cassia lignea, scorțișóră, nucșóră ; măslina în sticle și tinichea ; capere, etc. ; trufe ; smirnă ; gomă adragantă, assa foetida, goma de Basora, copal, damar, elmi, gaiac, goma-guta, jalap ; săruri de orî-ce fel pentru băi ; flori semințe, fructe și ierburî medicinale ; ape minerale ; vinuri medicinale ; cerneală de desemn în table (tuș) ; batistă și linoû ; hârtie de desemn, hârtie marmorată, marochinată, de asbest ; piatră poncie, piatră de încercat aurul ; bijuterie de imitație fină și bijuterie de aluminium ; obiecte de metal englezesc ; ceasórnice ; obiecte de pakfong sau alte aliagiuri albe, aurite sau nu, argintate sau nu ; case și casete de fer ; velocipede, bicycle, tricycle, fotoliuri și aparate pentru bolnavi ; obiecte de бага, sidef, fildeș, de jais adevêrat, spumă de mare, lucrute cu săpături, gravuri, încrustări ; plane cu kódă.

Și, cu tóte acestea, de și în tariful de la 1886 peste 260 de articole protegiate, nu s'a găsit cu cale de a se acorda fabricațiunei căldărăriei de cât 16 % din valóre, pe când impunându-se greú hârtia — s'aú lăsat imprimatele aprópe scutite, negreșit póte, pentru a încuragia imprimarea cărților române în Ungaria în dauna tipografilor de la noi.

Nu mai vorbesc de ciudatul sistem de a încuragia țeseturile naționale, ridicând pentru *torturi, fire de bumbac vâpsite*, taxele de la 45 lei la 60 lei (taxă specifică) ; pentru *cele nevâpsite* de la 15 la 20 lei ; iar pentru *bumbăcel sub orî-ce formă* (ața de bumbac de cusut) de la 20 și 45 lei, la 60 lei (taxă specifică).

Ast fel alcătuit, fără o matură și sănătósă clasare de

o parte a articolelor cari forméză grupul interesant al industriilor ce merită protecțiune, iar pe de altă parte a articolelor ce nu pot suporta de cât o taxă fiscală, tariful de la 1886 nu ar fi putut presida ca normă salutară la desfășurarea puterilor năstre producătoare și la propășirea industriei ce nădăjduim să avem.

Intr'adevăr, dacă descompunem acest tarif și cercețăm articolele cari 'l compun, după seriațiunea lor tarifară ad-valorem, avem :

53	articole	cu o taxă ad-valorem	variind de la	10—20	%
113	»	»	»	»	20—30 %
43	»	»	»	»	30—40 %
31	»	»	»	»	40—50 %
22	»	»	»	»	50 în sus %

Ceea ce face un total de 262 articole de tarif, în care intră un număr de feluri de obiecte de consumațiune de patru și cinci ori mai mare (1).

Tariful de la 1886, lărgind ast-fel peste măsură câmpul produselor ocrotite, nu a putut însemna alt-ceva nici urmări alt țel, de cât manifestarea unor sentimente firești de ostilitate față cu aceea care a lovit pe ne-drept interesele năstre economice.

De alt-minteri, în fapt, tariful general de la 1886, nici nu a fost aplicat de cât monarchiei Austro-Ungare și pușinelor țeri cu cari nu avem convențiuni.

Efectele practice ale acestui tarif, dacă aũ fost până la un punct óre-care sãlutarii, împedicând intrarea în țeră a unor mărfuri mai grele și ordinare cari loviaũ direct în producțiunea mică și mijlocie a României, nu

(1) Veđi discursul d-lui E. Costinescu în ședința Camerei de la 11 Aprilie 1886.

s'a putut afirma în ceea ce privesce industria mai mare și mai dezvoltată la care nădăjduim. Într'adevăr, pe lângă faptul că în fața tarifului nostru protecționist, a rămas în picioare întreaga concurență a marilor State industriale, multe chiar din produsele lovite de noi au luat o cale piezișe pentru ca să se pótă introduce în România — și a trebuit tótă vigilența și tótă energia guvernului român și în deosebire a departamentului afacerilor străine, pentru ca cestiunea mărfurilor naturalisate și a certificatelor de origină să fie tranșată în favórea noastră, atât în relațiunile ce aveam cu Elveția cât și în acele ce aveam cu Olanda.

În resumat, dacă pe de o parte tariful general vamal din 1886 a putut afirma hotărârea unei viitoare emancipări economice, de altă parte el a contribuit a răspândi în spiritul public noțiunea unei greșite tarifcării, și a dat nascere la formarea, din partea câtor va din industriașii români, unor pretențiuni nejustificate și pline de primejdii atât pentru țera cât și pentru propria lor industrie.

Nu trebuie să uităm, într'adevăr, că dacă protecțiunea vamală póte, într'o anumită măsură, să sprijine producțiunea unei țeri, acéstă protecțiune împinsă prea departe face producțiunea să adórmă la adăpostul unor beneficii nelegitime și a unei siguranțe neturburată, înțelenind'o ast-fel încetul cu încetul în amortirea rutinei ferită de boldul, tot-d'a-una necesar, al unei concurențe bine echilibrate. Căci, dacă este adevărat că excesul de grijă și de nevoi descurajează și împedică progresul, lipsa desevêșită de grije face mintea trândavă, energia de muncă și tot cu atâta siguranță opresce propășirea unei națiuni.

Pentru a se feri de asemenea pericole, aceia cărora incumbă sarcina pregătirei unui nou tarif general vamal au luat osebite și însemnate măsuri de informație și garanție, pentru ca lucrarea ce trebuia să fie înfățișată Corpurilor legiuitoare să fie adevărata expresiune a nevoilor și a aspirațiilor acestei țări. Departe de a lua asupra-și sarcina unei lucrări atât de gingașe și atât de însemnate, guvernul a făcut apel la mai mulți bărbați politici și înalți funcționari cari păreau firesce indicați să ia o parte activă la întocmirea tarifului general. În acest sens s'a și întocmit o comisiune specială.

Încă din prima sa ședință, comisiunea a despărțit în principiu activitatea economică a țerei noastre în activitate productivă industrială și activitate de schimb, întocmindu-se în două sub-comisiuni cu însărcinarea să cerceteze: una, articolele privitoare la industria națională, articole rezervate și pe cari tariful trebuia să le protegiască, și cea-laltă articolele tarifului ce trebuiau să fie supuse numai unor taxe curat fiscale. Apoi, în câteva prime ședințe, s'au și făcut despărțirile dintre articolele protegiate și articolele curat fiscale, ast-fel că sub-comisiunile au putut proceda fie-care în parte la lucrările ce îi incumbau.

Înainte de a se pune la lucru, sub-comisiunile au căutat să centralizeze toate informațiunile ce erau proprii, să pună într'o lumină mai viue subiectele supuse discuțiunei lor, pentru ca să-și pótă da séma într'un chip amănunțit de adevărata stare economică a țerei.

Pentru acest sfârșit, onor. d. P. Carp, președintele comisiunei, a dispus să se dreseze un tablou cu rubrici imprimate și o circulară explicativă ce s'a trimis d-lor

prefecți și camerilor de comerț din țară, cu rugămintea să bine-voiască a înscrie în tabloă toate științele cerute de rubrici, cu privire la toate meseriile și industriile aflate în județul său în circumscripțiunea lor.

În timp de nouă luni, de la Februarie 1890 până la Octombrie 1890, după repețite și stăruitoare cereri, nu a răspuns de cât numai d-nii prefecți, comunicând mai mult sau mai puțin exactele științe pe cari le putea aduna prin perceptori, controlori, sub-prefecți, polițai și primari de sate; — nici o cameră de comerț însă nu a răspuns întrebărilor ce le fusese transmise.

Membrii sub-comisiunilor, cu toate acestea, nu au mărginit aci informațiunile lor; ei au căutat să adune prin ei înșiși materialul de cari aveau nevoie. Au consultat tarifele străine, au examinat publicațiunile — fie oficiale, fie private — cari puteau să îi lumineze; au vizitat, în sfârșit, pe cât le-a stat în puteri și pe cât vremea îi-a îngăduit, fabricele din București și acelea din județe, cerând deslușiri și lămuriri tuturor industriașilor și comercianților atât asupra valorilor mărfurilor, a condițiunilor de producere, cât și a nevoilor ce au.

În resumat, *textul* articolelor din tarif a fost alcătuit în urma cercetărilor și combinărilor atât a tarifelor noastre anterioare — convenționale sau generale — cât și a tarifelor țărilor străine. *Valorile* au fost de asemenea stabilite pentru fie-care articol printr'o comparațiune făcută între valorile oficiale franceze, germane, austriace și italiene. Media obținută însă nu s'a ținut drept definitivă, ci a fost rectificată prin apropiere cu media dintre valorile luate după facturile originale ce s'au procurat de la diferiți comercianți mari și industriași — și, mai ales, prin apropiere cu media valorilor ce resulta după re-

gistrul de valori aflat la direcțiunea vămilor și în care se înscrie fie-care fel de marfă ce se importă cu cantitatea și prețul facturii originale — acésta pentru mărfurile de orî-ce provenință. Cu chipul acesta, pe periodul 1887—1890, do când se ține într'un mod regulat acest registru, s'a putut avea media valorii a sutimi de mărfuri de diferite calități din diferiți ani și din diferite țări, pentru fie-care articol în parte, ceea-ce a permis comisiunei să hotărască valorile nu numai după media cifrelor de preț a fie-cărei mărfi, ci să țină mai ales socotélă și de cantitatea de marfă ce se consuma în țéră, potrivit fie-căreia din cifrele intrând ca factor hotărîtor în media ce se caută.

Prețurile aũ fost calculate pe valórea ce are 100 kgr. din fie-care marfă până la fruntarii. Adăogându-se mediei obținute ast-fel 15 % considerate ca cifră de transport, s'a obținut în fine *mijlocia definitivă* care s'a înșcris de sub-comisiunii în fața fie-cărui articol din tarif.

Nu am nevoie, cred, să insist asupra greutăților de tot felul ce o asemenea cercetare a întempinat la fie-care pas; dacă le amintesc aci este numai pentru ca să atrag băgarea de sémă a acelora cari ar fi ispitiți să conteste valorile unor articole din proiect pe temeiul doveđii numai a câtor-va elemente cari intră în fixarea acestor valori. Acésta, bine înțeles, nu pentru ca să afirm că lucrarea comisiunei a fost ferită de orî-ce fel de greșélă, dar pentru ca să constat sfortările comisiunoi de a micșora, pe cât a fost cu puțință, partea imperfectă în tot-d'a-una neînălaturabilă într'o asemenea lucrare.

Ast-fel aũ urmat sub-comisiunile până la terminarea lor, când președintele comisiunei le-a întrunit în ședință

plenară, unde s'a discutat fie-care articol în parte din punctul de vedere atât al textului cât și al valorii; fie-care propunere punându-se la vot și hotărârile fiind luate în tot-d'a-una cu majoritatea de voturi a membrilor prezenți.

Lucrarea totală a tarifului general, o-dată sfârșită, s'a depus d-lui ministru de finance, care a trimis-o de îndată tuturor camerilor de comerț din țară, pentru ca să-și dea părerea asupra ei.

Lucrările camerilor de comerț, centralizate la ministerul de finance, au fost și ele supuse cercetărilor amănunțite a unei comisiuni, care, în același timp, a și revisuit lucrarea anterioară a comisiunii tarifului general, articol cu articol fără de altminteri să introducă modificări radicale sau însemnate în această lucrare.

Să-mi fie ertat, cu acest privilegiu, să arăt părerea de rău ce o simt mulți din cei ce se interesază lucrărilor tarifului, că nu au avut privilegiul să vadă camerele de comerț lucrând împreună, *într'un congres general*, pentru expunerea mai limpede a vederilor lor privitoare la tarif.

Într'adevăr, memoriile trimise ministerului de finance și pe cari comisiunea le-a cercetat, sunt, trebuie să o mărturisim — afară de câte-va excepțiuni — făcute cu multă pripă, cu puțină îngrijire.

Faptul că Camerele de comerț au lucrat izolat unele de altele și-a produs efectul ce lesne se putea prevedea: Parte din cererile camerilor sunt atât de deosebite unele de altele, în cât este cu neputință să atribuim această deosebire, asupra taxelor propuse, numai diversității intereselor regionale din care Camerele s'au putut inspira.

(Aci urmază modificările aduse proiectului guvernului de către comitetul delegaților .

Putem constata cu bucurie că, în decursul ultimilor

anî, ore-carî întreprinderi industriale aû luat un avânt îmbucurător. Comisiunea care a alcătuit proiectul de tarif a fost în măsură de a aprecia sforţările întreprinderilor români, şi de a judeca încuragiarea şi protecţiunea ce se pot acorda fie-cărui, pe de o parte pentru a îmboldi spiritul de iniţiativă privată, iar pe de alta pentru a împedica ca dînsul să nu se aventureze în încercări zadarnice. Negreşit că nu e nimic mai greu de cât de a ţine dréptă cumpénă între aceste două curente contrarii.

(Aci urméză în raportul presintat Camerii un tablou coprinđénd : «Clasificarea protecţiunii acordată Industriilor calculată *ad-valorem*».

Din acest tablou reiese că din totalul general de 564 articole, coprinse în proiectuî de tarif şi insumând universalitatea produselor de consumaţiune ale României, sunt :

	Import în 1889	Import în 1890
11 art. cu taxe protect. de la 51% în sus ad-val.	11.418.828	12.654.657
13 « « « « « 41—50%	2.720.915	3.002.866
22 « « « « « 31—40%	7.174.563	7.957.697
33 « « « « « 21—30%	14.389.660	14.341.074
<u>79 « « « « « 11—20%</u>	<u>44.911.199</u>	<u>44.007.401</u>
158 articole represintând un import de	80.614.265	81.963.695

Cea-ce însemnézá, — luând drept basă importul nostru total din anul 1889 (ultimul publicat de ministrul de finance), import care a fost de lei 367.944.099, — că proiectul de tarif a protegiat industria naţională într'o proporţie de $\frac{1}{4.56}$, cu alte cuvinte că Românii îşi propun de a satisface singuri un sfert aprópe din întregile trebuinţe ce producţiunea străină le oferea până acum. Dacă aceste năzuinţe, pe cari Statul le încuragiază într'o proporţiune atât de însemnată, se vor realiza, de sigur că România se póte considera ca intrată de mult pe calea unei emancipări economice definitive.

Și ca să dovedim cât de mare este sacrificiul pe care țera 'l face prin prezentul proiect de tarif, pentru a încuraja producțiunea noastră industrială, ne va fi de ajuns, pe lângă țifirele de mai sus, să adăogăm că *suma totală a articolelor de import, a căror taxă a fost urcată corespunzător cu taxele articolelor similare ale regimului tarifar actual, se ridică la 227.636.342 lei.*

Acest total se poate descompune ast-fel:

	<u>Import în 1889</u>
a) Articole a căror taxă s'a urcat corespunzător cu articolele similare din tarifele convenționale	206.127.983
b) Articole a căror taxă s'a urcat corespunzător cu articolele similare din tariful general din 1886	21.251.157
	<u>lei 227.379.140</u>

Dovada afirmațiunilor noastre nu ar fi însă completă dacă, pe lângă urcările de taxă ce s'aũ făcut, nu am avea în vedere și scăderile.

Aceste scăderi se ridică la 80.313.486 lei, țifără care se poate descompune ast-fel:

	<u>Import în 1889</u>
a) Articole a căror taxă s'a scăzut corespunzător cu articolele similare din tarifele convenționale	18.028.627
b) Articole a căror taxă s'a scăzut corespunzător cu articolele similare din tariful general de la 1886	62.367.307
	<u>lei 80.395.934</u>

Insumând aceste două totaluri:

$$227.579.140 + 80.395.934$$

nu obținem însă de cât suma de lei 307.775.074; restul până la importul total de 367.944.099, compune suma

totală a importului articolelor, a căror taxă a rămas, în *proiectul de tarif*, egală cu cea a articolelor similare din *tarifele convenționale* și din *tariful general* de la 1886.

Tabloul descompunător al proiectului de tarif, precum și considerațiunile desvoltătoare cari preced, aș aruncat, nădăjduiesc, o lumină mai intensă asupra lucrării atât a comisiunilor de elaborare cât și a comitetului delegațiilor de secțiuni, precisând partea exactă de protecțiune ce s'a acordat industriei noastre naționale și arătând, în același timp, limita de apărare a intereselor producătorilor agricoli și a consumatorilor, limită ce nu s'a găsit legitim și prudent să o depășim.

Intr'adevăr, producțiunea agricolă a țerei noastre trebuie să ne îngrijescă în prima linie, atât prin importanța rolului ce jăcă în economia noastră națională, cât și prin situațiunea excepțională în care se găsește acum.

Suntem în stare de tranzițiune, de prefacere. Intinsele spațuri de teren pe cari populațiunea noastră rurală le avea la dispozițiune în trecut, aș fost, încetul cu încetul, cucerite de plug și de sapă. Cultura extensivă, după a noastră părere, a ajuns la limita ei extremă: numai ast-fel îngrijite cum aș fost până acum, pământurile ostenite și secate nu vor mai putea produce de cât puțin cantitativ și rău de calitate.

De altă parte crescerea vitelor, ramură ce nu putem despărți de agricultură, a fost și ea întreruptă și aprăpe desființată, pe de o parte, prin resboiul vama ce monarhia austro-ungară a declarat Statului nostru; iar pe de altă parte prin împușinarea locurilor de pășune și restringerea din ce în ce mai simțită a islazelor.

Greutățile agriculturii, însă, nu decurg numai din situațiunea ei interioară, ci mai ales din pozițiunea acestei ramuri de producțiune față cu producțiunile agricole ale celor-alte State și continente.

Câmpii întinse și fertile, așezate în regiuni cu climă fericită, având la îndemână instrumente de producțiune neîntrecute, varsă în lumea întregă recoltele lor; și aceste recolte sporesc din an în an, în proporțiuni ne mai pomenite până acum! Statele-Unite, Indiile, Republica Argentina și Australia — care nu este încă de cât la începutul dezvoltării seile agricole —, fără a mai vorbi de popórele Europei, 'și fac o concurență neadormită pentru a'și asigura condițiuni mai favorabile pe piețele de schimb.

Aceste împrejurări au și făcut ca prețurile cerealelor să scadă în vremile din urmă cu o îngrijitoare repedițiune. Este destul să 'și arunce cine-va ochii asupra mercurialelor din câți-va ani, pentru ca să se pătrundă de greutatea ce popórele agricole au să străbată în viitor.

Prețurile scădute ale grânelor în ultimii ani vorbesc plugarului un limbagiū puțin încuragiator; este, într'a-devăr, greu de admis ca prețurile ridicate de odiniórá să mai revină pentru agricultorii. Negreșit scăderea prețurilor pentru cereale este o bine-facere pentru omenire, căci ea procură o satisfacere mai mare pentru un sacrificiū mai mic și eftinesce traiul; producătorul însă, surprins de o coborire atât de repede și de neașteptată a valorii produsului său, nu suferă mai puțin.

Dacă vom adăuga acum acestor cauze naturale de depreciare a producțiunei agricole, scăderea — pentru popórele exportátore de cereale — provenită artificial din cauza resbelelor vamale și a taxelor rădicate de im-

port, ce unele State mențin cu atâta persistență, vom înțelege cât de dificil, cât de nesigur se anunță viitorul ori-cărui plugar.

Pentru ca agricultura noastră să se pótă dar menține în viitor, o schimbare aprópe radicală a chipului actual de producere se impune. Sunt convins că imi este destul să enunț numai acest adevěr, pentru ca greutateșile problemului să rėsară întregi în spiritul fie-cărui din noi.

O îndrumare pe căi sănětóse a agriculturerei noastre, fiind dată mai ales starea în care se află țėranul român, va necesita însemnate sacrificii materia.e, la cari omul de Stat trebuie să cugete neincetat.

Trebuințele Statului român sunt și vor deveni din ce în ce mai grele. Populașionea rurală are atâtea nevoi și, prin urmare, atâtea drepturi la solitudinea noastră, în cât sacrificiile materiale la cari țėra consimțe, trebuesc întrebuintate ast-fel în cât să dea tóte ródele ce nașionea este în drept să aștepte de la ele.

Sciũ că mersul nostru trebuie să fie mai repede, și că vremea ne împinge tot mai cu putere către formele industrială ale Occidentului; de aceea, departe de a cere o întârșiere a îndrumărei noastre grăbite către progres, suntem gata să armăm încă de la început și să sprijinim de la cei d'ntăiũ pași întreprinderile începětóre și sfióse ale producșionei noastre industriale.

Acéstă mișlocire însă a puterei sociale între deosebitele forțe productive ale unui popor cere, în aplicașione, o prudentă deosebită, urmărilor ei fiind adesea supuse unor primejdiș ce cu greũ se pot calcula.

În mișlocul unei lupte pentru traiũ atât de încordată ca acea pe care sfișșitul veacului nostru o desfășură,

chemarea capitalelor la beneficii însemnate și sigure ar putea avea o înrîurire fatală asupra progresului general. Pe de o parte, într'adevăr, acele capitaluri ar fi distra-se de la întrebuițarea firéscă unde erau folositóre și productive fără nici o intervenire a Statului, iar de altă parte, ori unde acele capitaluri ar merge să creeze întreprinderi artificiale și factice, ele ar slăbi sau omorî alături alte întreprinderi naturale ce prosperaă.

Nu este indiferent unui Stat ca la temelia sa să aibă o populațiune independentă printr'un traiă asigurat în libertate sau o populațiune despărțită în grupuri, după felul muncéi lor, populațiune al căreï traiă să urmeze vicisitudinile unei legislațiuni economice care, rënd pe rënd, 'i-ar asigura un prisos de câștig în dauna altora sau ar arunca-o sub apésarea celor spoliați în ajun.

Țéřile, cari sunt ast-fel coprinse între doué clase producétóre, cari amëndoué staă în suferință și reclamă sprijinul Statului, cunosc greutățile aprópe cu neputință de învins ale unei asemenea situațiuni ; și Francia, unde se desbate astăđi, cu atâta deslășurare de sciință elocintă, regimul economic viitor, póte să ne slujéscă de pildă pentru urmările ce decurg din suscitarea antagonismului dintre producțiunea agricolă și industrială.

Legislațiunea economică a unei țéři are o legătură atât de intimă cu universalitatea intereselor materiale ale acelei țéři, în cât ori-ce schimbare greșită în lege se traduce într'o adâncă suferință.

Greșelele economice ar avea la noi și mai triste urmări.

Suntem, într'adevăr, o țéřă mică cu o piață de desfacere și de consumațiune cu totul restrînsă ; străbatem o epocă de tranșiune și de reînouire a factorilor noștri

productivi; suntem în neputință de a îndura urmările unor experiențe economice pe cari Statele cele mari le pot plăti. Incercările permise republicei Statelor-Unite — a cărei putere economică, fără precedent în istoria lumii, uimesce pe cugetător — au ajuns de pe acum să fie cu greu suportate de Franța; și au împins Germania, în vremile din urmă, până la pragul unei insuficiențe alimentare, care se traduce prin revindicări violente din partea acelor care cer *pâine în schimbul muncii*.

Potrivit însă reînnoirii de favoare excepțională, care a reînviat atât de puternic doctrina intervenției din ce în ce mai accentuată a puterii sociale în lupta pentru existență, carul Statului, din ce în ce mai impunător și mai încărcat, strivesce în mersul său pe suprafețe tot mai întinse.

În fața unor probleme atât de amenințătoare și a căror soluțiune se solicită cu atâta impaciță — și adeseori se cer cu atâta violență — toate îngrijirile sunt firești, și fie-căre, în numele unui patriotism — care este patrimoniul comun al tuturilor cetățenilor aceleiași națiuni — propune și sprijină lécul pe care 'l crede mai bun.

Opiniunile generale ale comitetului delegaților d-văstre sunt coprinse — nu îndrăsnesc să țin în prezentul raport — dar negreșit în proiectul de tarif modificat, supus desbaterilor Adunării, tarif a căruia definitivă fixare este așteptată de țără cu atâta nerăbdare.

Raportor,

ALEXANDRU G. DJUVARA

DEPUTAT AL COLEGIULUI II-LEA DE BRĂILA.
